

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

УДК 630*221(477.41)

ПОГОДЖЕНО

**Директор ННІ лісового і
садово-паркового господарства**

(підпис) Василишин Роман Дмитрович
(ПІБ)

“ ___ ” _____ 20__ р.

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

**В. о. завідувача кафедри
таксації лісу та лісового менеджменту**

(підпис) Миронюк Віктор Валентинович
(ПІБ)

“ ___ ” _____ 20__ р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**на тему «Стан і перспективи лісової сертифікації лісгосподарських
підприємств Київської області»**

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Гарант освітньої програми

(науковий ступінь та вчене звання) К. С.-Г. Н., доц.

(підпис)

Бала Олександр Петрович
(ПІБ)

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

(науковий ступінь та вчене звання) К. С.-Г. Н., доц.

(підпис)

Блищик Володимир Іванович
(ПІБ)

Виконав

(підпис)

Поливанюк Віктор Іванович
(ПІБ студента)

КИЇВ – 2025

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри таксації лісу та
лісового менеджменту

Д. с.-г. н., проф. Миронюк В.В.
(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)
“ ” 20 року

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ

Поливанюку Віктору Івановичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Тема магістерської кваліфікаційної роботи

«Стан і перспективи лісової сертифікації лісогосподарських підприємств Київської області»

затверджена наказом ректора НУБіП України від “ 13 ” жовтня 2025 р. № 2324«С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру 2024.11.10

(рік, місяць, число)

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи:

1. Літературні джерела з проблематики дослідження.
2. Стандарти системи ведення лісового господарства FSC та PEFC.
3. Реєстр лісорубних квитків за 2022-2024 рр..

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Теоретичні основи лісової сертифікації.
2. Матеріали та методи дослідження.
3. Аналіз сучасного стану, перспектив та напрямів розвитку лісової сертифікації лісокористувачів Київської області.

Дата видачі завдання “ 06 ” жовтня 2025 р.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи Блищик В.І.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до виконання Поливанюк В.І.

(підпис)

(прізвище та ініціали студента)

РЕФЕРАТ

Магістерська кваліфікаційна робота студента Поливанюка Віктора Івановича на тему «Стан і перспективи лісової сертифікації лісогосподарських підприємств Київської області» включає в себе: вступ, 3 розділи, висновки та список використаних джерел інформації, який містить 50 найменувань. Робота викладена на 60 сторінках комп'ютерного тексту, ілюстрована 17 рисунками та 8 таблицями.

У першому розділі зроблено аналіз літературних джерел стосовно обраної теми роботи, зокрема щодо поняття лісової сертифікації, її систем та принципів в Україні, розглянуто економічні та соціальні переваги сертифікації лісів.

Другий розділ описує методику та методи дослідження, а також наводяться дані щодо характеристики лісорослинних умов, економічні умови, стан лісового фонду підприємств та напрями господарської діяльності.

У третьому розділі подано характеристику дослідних даних, виконано первинну обробку вхідної інформації, здійснено аналіз показників сертифікованих та несертифікованих господарств.

Ключові слова: лісова сертифікація, сертифікація, лісове господарство, лісокористувачі, FSC, PEFC.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛІСОВОЇ СЕРТИФІКАЦІЇ.....	7
1.1. Поняття та сутність лісової сертифікації	7
1.2. Системи лісової сертифікації (FSC, PEFC) в Україні та їх принципи..	9
1.3. Економічні, екологічні та соціальні переваги лісової сертифікації ...	14
РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ	20
2.1. Об'єкт, предмет та завдання дослідження	20
2.2. Методи збору, аналізу інформації та джерела даних.....	21
2.3. Характеристика природніх умов та лісового фонду Київської області як бази дослідження.....	22
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ, ПЕРСПЕКТИВ ТА НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ЛІСОВОЇ СЕРТИФІКАЦІЇ ЛІСОКОРИСТУВАЧІВ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	28
3.1. Оцінка рівня впровадження лісової сертифікації в Україні та на підприємствах регіону	28
3.2. Порівняльний аналіз сертифікованих та несертифікованих лісогосподарських підприємств	30
3.3. Виявлення проблем та перешкод у процесі сертифікації лісогосподарських підприємств	47
3.4. Рекомендації щодо підвищення ефективності сертифікації лісогосподарських підприємств	49
ВИСНОВКИ	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55
ДОДАТКИ.....	60

ВСТУП

У сучасних умовах зростає роль сталого управління лісовими ресурсами, яке має забезпечувати баланс між господарською діяльністю, екологічними вимогами та потребами суспільства. Особливо актуальним це стає в контексті адаптації лісового сектору до європейських стандартів та інтеграції України до міжнародних природоохоронних ініціатив.

Одним із ефективних інструментів забезпечення сталості є **лісова сертифікація**, зокрема міжнародні системи FSC та PEFC, які встановлюють вимоги до ведення лісового господарства, спрямовані на збереження лісів, відповідальне лісокористування та прозорість походження деревини. Наявність сертифікату не лише підтверджує дотримання екологічних та соціальних стандартів, але й підвищує конкурентоспроможність підприємства на міжнародних ринках, сприяє залученню інвестицій і розширенню ринків збуту.

Київська область є регіоном із високим рівнем урбанізаційного навантаження, значним антропогенним впливом і водночас важливим лісоресурсним потенціалом. Тут активно здійснюється ведення лісового господарства, проводяться рубки формування та оздоровлення, здійснюється відтворення лісів, реалізуються природоохоронні заходи. У таких умовах впровадження систем лісової сертифікації стає не лише інструментом екологічної відповідальності, а й важливою умовою підвищення якості управління та довіри суспільства до лісогосподарських підприємств.

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є комплексна оцінка сучасного стану, ефективності та перспектив розвитку лісової сертифікації лісогосподарських підприємств Київської області.

Предметом дослідження є стан, особливості та перспективи впровадження лісової сертифікації підприємствами Київської області.

Об'єктом дослідження є процес лісової сертифікації лісогосподарських підприємств Київської області.

Методика дослідження полягає у використанні порівняльного аналізу,

аналізу динаміки показників, спостереження.

Основними джерелами інформації є офіційні звіти Державного агентства лісових ресурсів України; дані ДП «Ліси України» та його філій у Київській області, зокрема: річні виробничі звіти, матеріали лісовпорядкування, плани рубок; міжнародний реєстр FSC.

Завданнями магістерської кваліфікаційної роботи є:

- а) проаналізувати теоретичні основи лісової сертифікації, її принципи, цілі та вимоги міжнародних систем FSC та PEFC;
- б) оцінити рівень впровадження лісової сертифікації на лісогосподарських підприємствах Київської області;
- в) виконати порівняльний аналіз діяльності сертифікованих і несертифікованих підприємств за показниками лісокористування;
- г) обґрунтувати потребу лісової сертифікації для підприємств Київщини;
- д) сформулювати практичні рекомендації щодо підвищення ефективності впровадження сертифікації.

Прикладна значущість магістерської кваліфікаційної роботи полягає у комплексному аналізі сертифікації підприємств лісового господарства Київщини з урахуванням сучасних тенденцій, оновленої нормативної бази та реальних показників діяльності підприємств.

Практичне значення полягає у можливості використання результатів дослідження лісогосподарськими підприємствами, органами управління лісовою галуззю та фахівцями для удосконалення системи сертифікації, підвищення її ефективності та розробки управлінських рішень щодо сталого використання лісових ресурсів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛІСОВОЇ СЕРТИФІКАЦІЇ

1.1. Поняття та сутність лісової сертифікації

Лісова сертифікація – оцінка відповідності системи ведення лісового господарства встановленим міжнародним вимогам щодо управління лісами та лісокористування на засадах сталого розвитку. Метою лісової сертифікації є забезпечення економічно, екологічно і соціально збалансованого ведення лісового господарства [43].

Організація та проведення лісової сертифікації здійснюються відповідно до порядку, який встановлюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері лісового господарства, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики економічного розвитку, та центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища [2].

Сертифікація охоплює два ключові аспекти: управління лісами (Forest Management, FM) та ланцюг постачання (Chain of Custody, CoC). FM-сертифікація підтверджує, що лісокористувач веде господарство згідно з принципами сталого використання, а сертифікація CoC забезпечує простежуваність походження деревини від сертифікованого лісу до кінцевого продукту/споживача [1; 18; 20]. Зазвичай, сертифікована продукція маркується відповідним логотипом задля гарантування споживачеві законність і сталість джерел походження деревини, яка використовувалася для виготовлення товару.

Згідно даних моніторингу FSC можна відслідкувати тенденцію зростання площ сертифікованих лісів України за 2002–2025 роки (рис. 1.1–1.2). Так згідно даних від 01.11.2025р в Україні сертифіковано 4 859 954 га лісових площ.

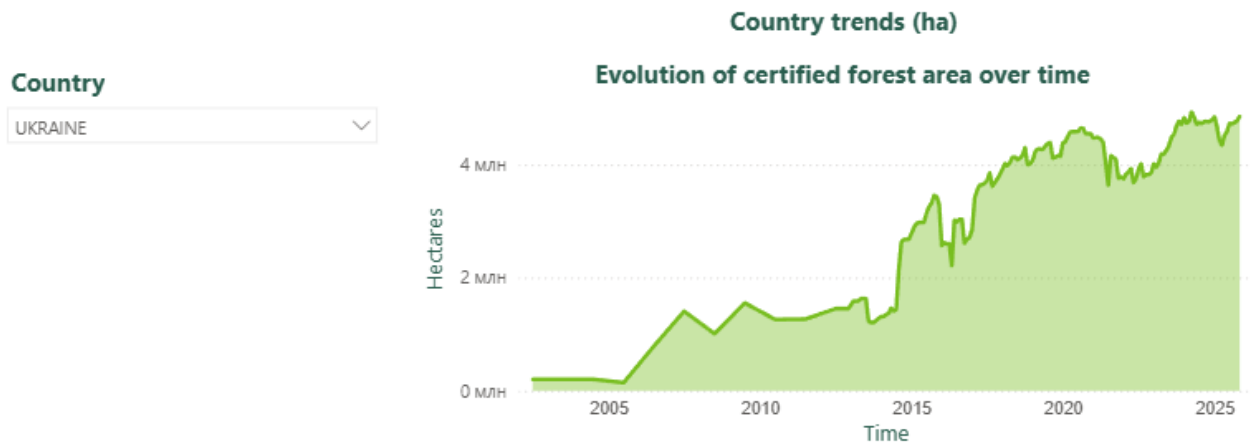

Рис. 1.1. Динаміка сертифікації лісів України [4]

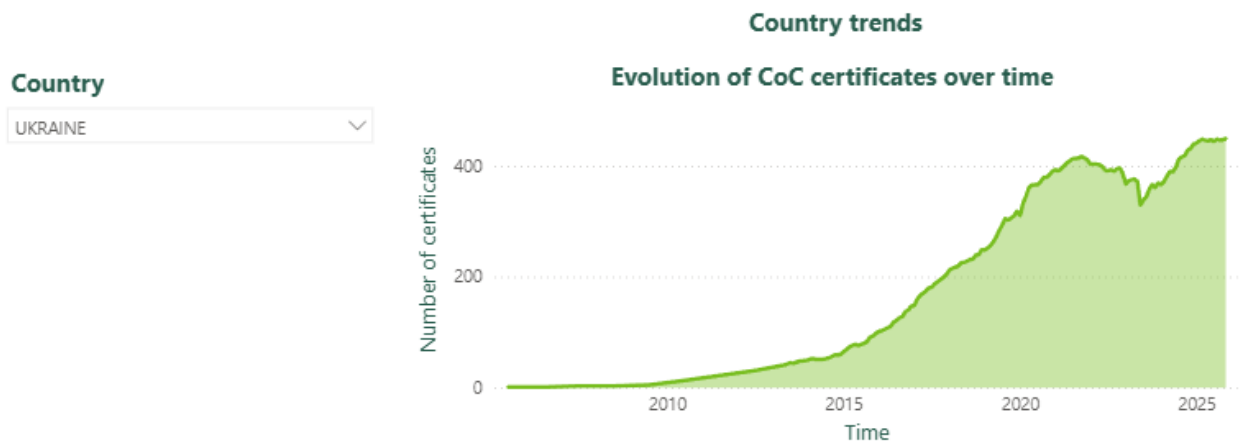

Рис. 1.2. Динаміка сертифікатів ланцюга постачання [4]

Лісова сертифікація виникла у середині 80 років ХХ ст. завдяки активній діяльності громадських природоохоронних організацій, занепокоєних стрімким скороченням тропічних лісів внаслідок хижацької лісозаготівлі та продажем нелегальної деревини на світових ринках. Багато компаній стали об'єктами критики громадських природоохоронних організацій, внаслідок чого почали втрачати екологічно чутливі ринки Європи та Північної Америки. Результатом спільного пошуку шляхів підвищення довіри до політики та практики лісокористування стала ідея лісової сертифікації – як процедури встановлення відповідності системи ведення лісового господарства наперед визначеним екологічним, соціальним та економічним вимогам (стандартам) [1].

1.2. Системи лісової сертифікації (FSC, PEFC) в Україні та їх принципи

Стандарти PEFC і FSC є двома найбільш поширеними міжнародними схемами добровільної лісової сертифікації. Вони встановлюють вимоги до ведення лісового господарства, які спрямовані на забезпечення сталого розвитку лісів.

В Україні сертифікація лісів проводиться за схемами FSC та PEFC [1, 4, 7]. Станом на 26 березня 2025 року більшість лісів охоплена сертифікацією лісоуправління FSC (4,44 млн. га) [7], а за схемою PEFC сертифіковано площу 209,97 тис. га [2].

Лісова опікунська рада (Forest Stewardship Council) (FSC) – це міжнародна, незалежна, неурядова, некомерційна організація, заснована представниками природоохоронних та соціальних організацій, а також власниками лісових господарств та переробниками деревини з усього світу. Метою Ради є сприяння екологічно безпечному, соціально та економічно вигідному світовому управлінню лісовими господарствами.

Лісова опікунська рада створена в 1993 році в м. Торонто (Канада) за ініціативи групи екологічних організацій, лісопромислових компаній, трейдерів, а також лісових профспілок та інших зацікавлених сторін. Створенню FSC передував тривалий переговорний процес, який розпочався в 1990 р. та охоплював питання відповідального лісогосподарювання (рис. 1.3).

У 1998–1999 рр. було сертифіковано перші 10 млн га лісу. У 2003 році площа зросла до 40 мільйонів гектар, у 2007–2008 рр. вже сертифіковано понад 100 мільйонів гектарів у 79 країнах. В 2012 рік сертифіковано 150 мільйонів гектарів сертифіковано, в 2021 році - понад 200 мільйонів сертифікованих лісів, а в 2024 році FSC перевищила позначку в 60 тис. сертифікатів ланцюга постачання[7].

Рис. 1.3. Ключові події формування FSC [5]

Система FSC сертифікації орієнтована на екологічно належне, соціально відповідальне та економічно життєздатне управління лісами, що є основою FSC принципів, критеріїв та міжнародних індикаторів, на яких базується FSC стандарт системи ведення лісового господарства для України в рамках етапів планування, провадження діяльності, її моніторингу, а також коригування задля постійного удосконалення з метою досягнення визначених цілей сталості розвитку лісового господарства [49].

Система FSC передбачає два основні типи сертифікації:

1. Сертифікація системи ведення лісового господарства (Forest Management, FM). Підтверджує, що лісове господарство ведеться у спосіб, що зберігає біологічне різноманіття та приносить користь життю місцевих жителів та працівників, забезпечуючи при цьому економічну життєздатність.

2. Сертифікація ланцюга постачання (Chain of Custody, CoC) Підтверджує, що деревина та інша лісова продукція простежується у всіх виробничих та торгових процесах – від керівника лісового господарства до виробника кінцевої продукції. Це забезпечує надійне підтвердження того, що продукція, яку продають із FSC заявою, походить із лісів із належним рівнем господарювання.

Система FSC базується на 10 принципах, які є основоположним міжнародним стандартом для всіх лісів світу:

1. Дотримання законодавства – підприємство має дотримуватися всіх застосованих законів, нормативних документів і ратифікованих державою міжнародних угод.

2. Права працівників та умови працевлаштування – підтримка та підвищення соціально-економічного добробуту працівників.

3. Права тубільних народів.

4. Стосунки з громадами – забезпечення співпраці з місцевими спільнотами.

5. Вигоди від лісів – оптимальне використання всього асортименту лісової продукції та послуг.

6. Цінності довкілля та впливи – збереження біорізноманіття та екологічних функцій.

7. Планування господарювання – розроблення та впровадження планів управління лісами.

8. Моніторинг та оцінювання – систематичне відстеження стану лісів.

9. Особливі цінності для збереження – виявлення та охорона високо цінних лісових територій.

10. Виконання господарських заходів – забезпечення якісного проведення лісогосподарських робіт.

Важливими показниками розвитку FSC сертифікації є площа сертифікованих лісів та кількість утримувачів сертифікатів в Україні та світі (рис. 1.4–1.5) [4,5].

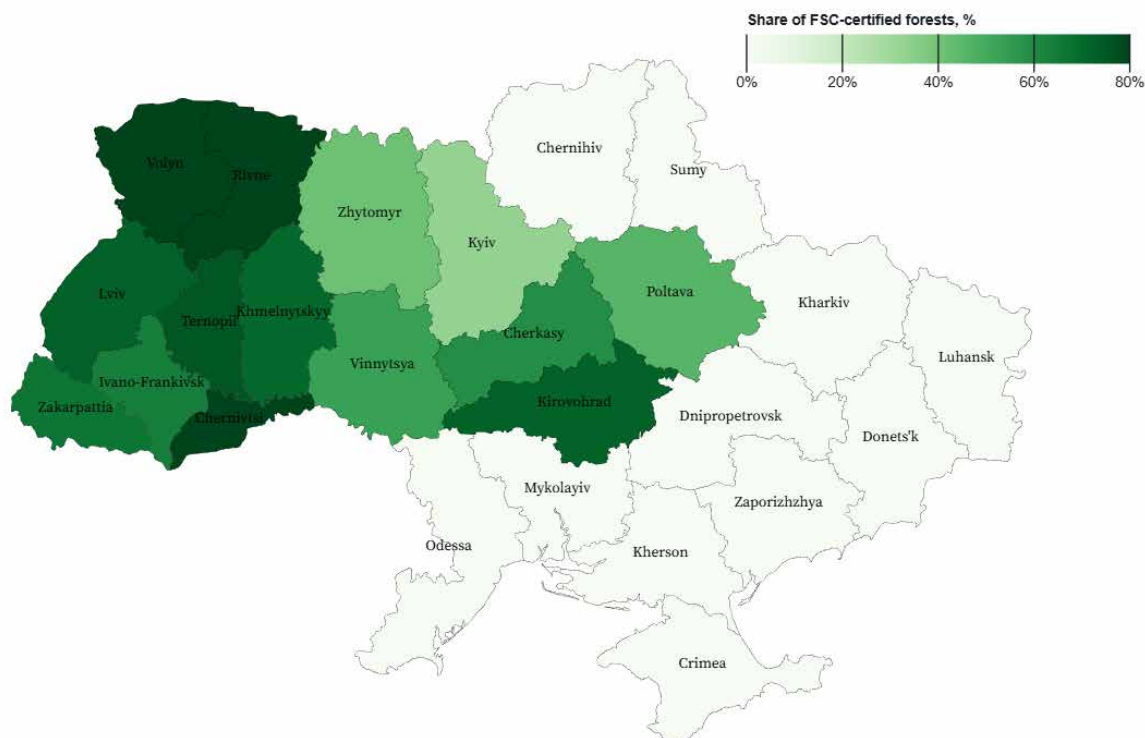

Рис. 1.4. Частка лісів, сертифікованих FSC, % [3]

Військова агресія РФ проти України за умов трансформації суспільства та тривалих реформ загострила існуючі виклики забезпечення сталого лісогосподарювання, ускладнюючи функціонування лісового сектору та збільшуючи ризики цілісності системи FSC.

Збереження FSC сертифікації стало можливим завдяки активній позиції міжнародних членів FSC від України та прихильності цінностям інших учасників системи. Внесені комплексні зміни до нормативної бази FSC відповідно рішення стосовно України дозволяють і надалі забезпечувати відповідальне лісогосподарювання на територіях, не зачеплених військовим конфліктом, а також зберігати цілісності ланцюгів постачання продукції.

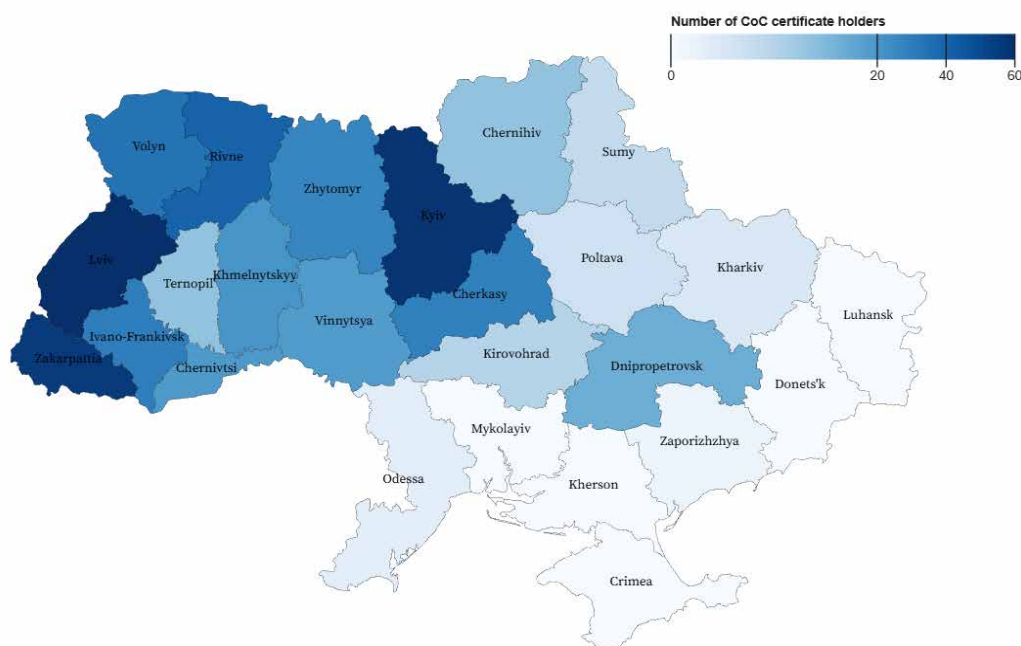

Рис. 1.5. Кількість власників сертифікатів CoC [3]

Програма підтримки лісової сертифікації (PEFC) (Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes) – це міжнародна, неурядова, неприбуткова організація, заснована в 1999 році, основною метою якої є сприяння сталому управлінню лісами через систему лісової сертифікації та маркування лісової продукції (рис.1.6) [12].

Рис. 1.6. Дані PEFC сертифікації в Україні за 2019 р. [8]

PEFC сприяє сталому управлінню лісами через систему сертифікації лісів та їх продукції. Це досягається за допомогою двох окремих, але пов'язаних процесів:

Лісова сертифікація забезпечує управління лісами відповідно до екологічних, соціальних та економічних вимог – збалансовуючи потреби людей, природи та економіки [10].

PEFC визначає вимоги до обробки деревини від лісу до кінцевого продукту. Щоб продукт був сертифікований, усі суб'єкти ланцюга постачання повинні мати сертифікат PEFC CoC.

Принципи сертифікації лісів за схемою PEFC:

Принцип 1. Збереження і відповідне збільшення лісових ресурсів та їх внеску в глобальний вуглецевий цикл.

Принцип 2. Підтримання санітарного стану і життєздатності лісових екосистем.

Принцип 3. Підтримання та сприяння продуктивним функціям лісів (деревних і не деревних).

Принцип 4. Підтримка, збереження і поліпшення біологічного різноманіття лісових екосистем.

Принцип 5. Підтримка і відповідне зміцнення захисних функцій лісів (зокрема, щодо ґрунту і води).

Принцип 6. Підтримка соціально - економічних функцій лісів і умов роботи.

Принцип 7. Дотримання вимог законодавства.

1.3. Економічні, екологічні та соціальні переваги лісової сертифікації

Лісова сертифікація гармонізує екологічні, економічні та соціальні аспекти ведення лісового господарства та є складовою частиною організації лісового господарства. Принципи екологічно збалансованого і відповідального ведення

лісового господарства передбачають заготівлю лісоматеріалів з одночасним збереженням біорізноманіття і продуктивності лісів та природних екологічних процесів [17].

Економічно життєздатне використання лісових ресурсів означає, що лісове господарство і лісокористування організовані й управляються таким чином, щоб бути прибутковими, проте не шляхом виснаження лісових ресурсів і природних екосистем.

Існують такі переваги присутності двох систем сертифікації на ринку України:

1. Лісогосподарське підприємство отримує можливість продавати свою продукцію тим деревообробним підприємствам, які хочуть виходити на ринки сертифікованої продукції за системою PEFC, бо оскільки є попит на продукцію деревообробки за однією системою сертифікації, в багатьох країнах є попит і на продукцію деревообробки, яка буде сертифікована системою PEFC. А для того, щоб український деревообробник міг продати свою сертифіковану продукцію, йому потрібно отримати сертифіковану сировину, відповідно, має бути сертифікований лісгосп.

2. Будь-які витрати, які несе лісогосподарське підприємство, завжди лягають на собівартість 1 м³ деревини, який потім купує деревообробник. Якщо буде конкуренція між системами сертифікації, то, відповідно, сама сертифікація може бути здешевленою, відповідно, це зменшить собівартість метра кубічного деревини, яку трохи дешевше купить деревообробник, а це, в свою чергу, сприятиме розвитку деревообробного виробництва зі зменшення тих негативних тенденцій, які склалися тепер, коли деревообробка на спаді, бо у Європі деревина дешевша, а в нас залишається дорогою. Це також може бути одним з таких важливих нюансів: здешевлення вартості сертифікації [8].

До економічних переваг належить в першу чергу доступ до міжнародних ринків. Адже сертифікація FSC або PEFC підвищує конкурентоспроможність продукції, оскільки значна частина покупців у ЄС вимагає підтвердження

легальності та сталості походження деревини. Люди схильні довіряти сертифікованій деревині, бо лісова сертифікація слугує аргументом чесності її походження [35].

Також не менш важливими економічними перевагами лісової сертифікації є зниження операційних ризиків та оптимізації управління лісовими ресурсами. Дотримання стандартів сертифікації допомагає зменшити ризики штрафів, санкцій та репутаційних втрат, пов'язаних з незаконними рубками або неефективним веденням господарства. На рис. 1.7 представлено кількість випадків та обсягів незаконних рубань.

Сертифікація передбачає впровадження сучасних методів планування рубок, обліку деревини, моніторингу біорізноманіття, що дозволяє скоротити витрати та підвищити точність управлінських рішень (рис. 1.7.) [4].

Рис. 1.7. Кількість випадків та обсягів незаконних рубань [35]

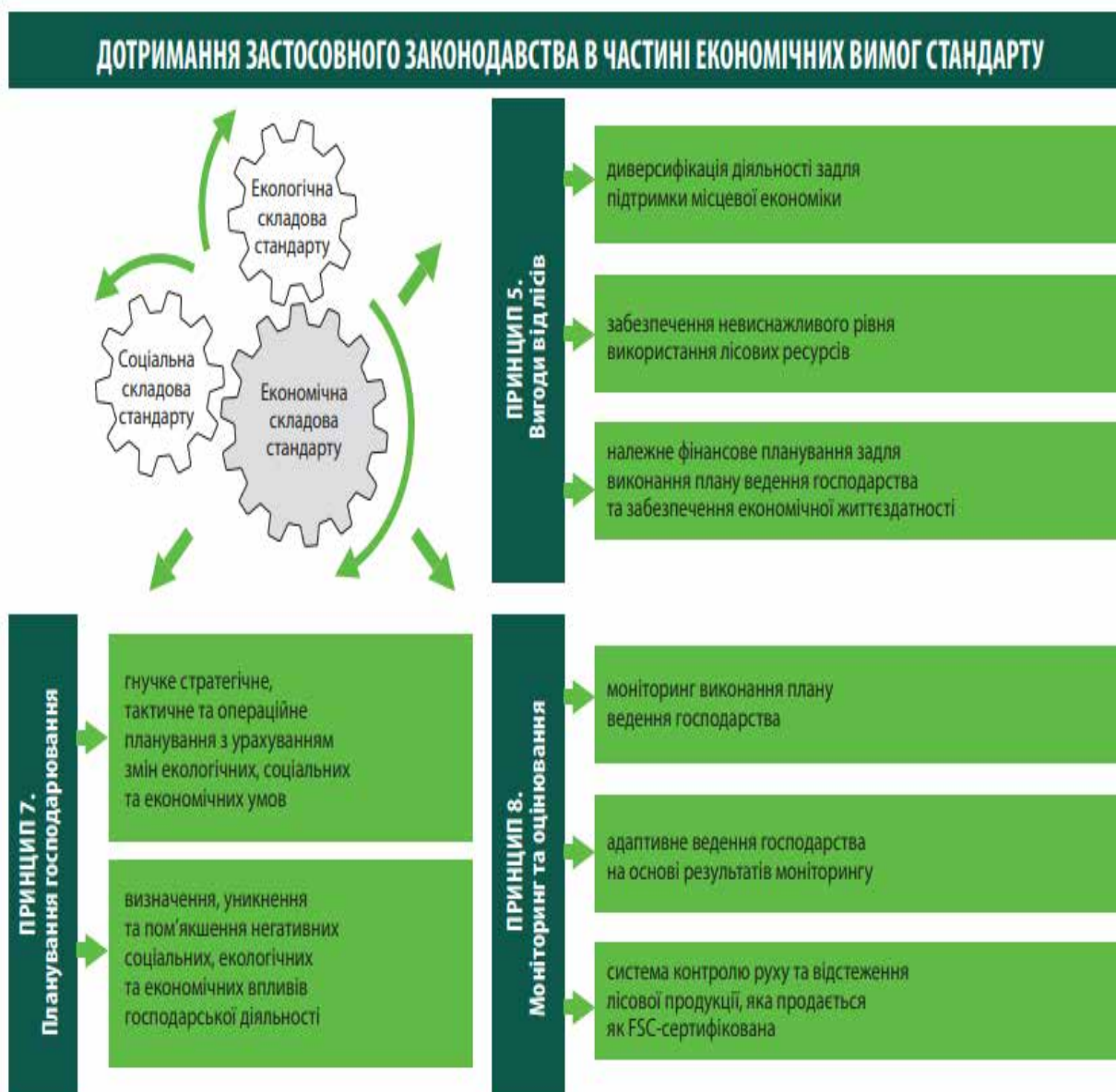

Рис. 1.8. Системні вимоги FSC національного стандарту в рамках економічної складової [29]

До екологічних переваг можна віднести покращення систем моніторингу підприємства; зменшення негативного впливу на довкілля; раціональне використання лісових ресурсів; збереження біорізноманіття та природних екосистем (рис.1.8). Все це контролюється стандартами FSC/PEFC та вимагають охороняти рідкісні та цінні лісові ділянки, обмежувати суцільні види рубок. Також важливим є мінімізація пошкодження ґрунтів.

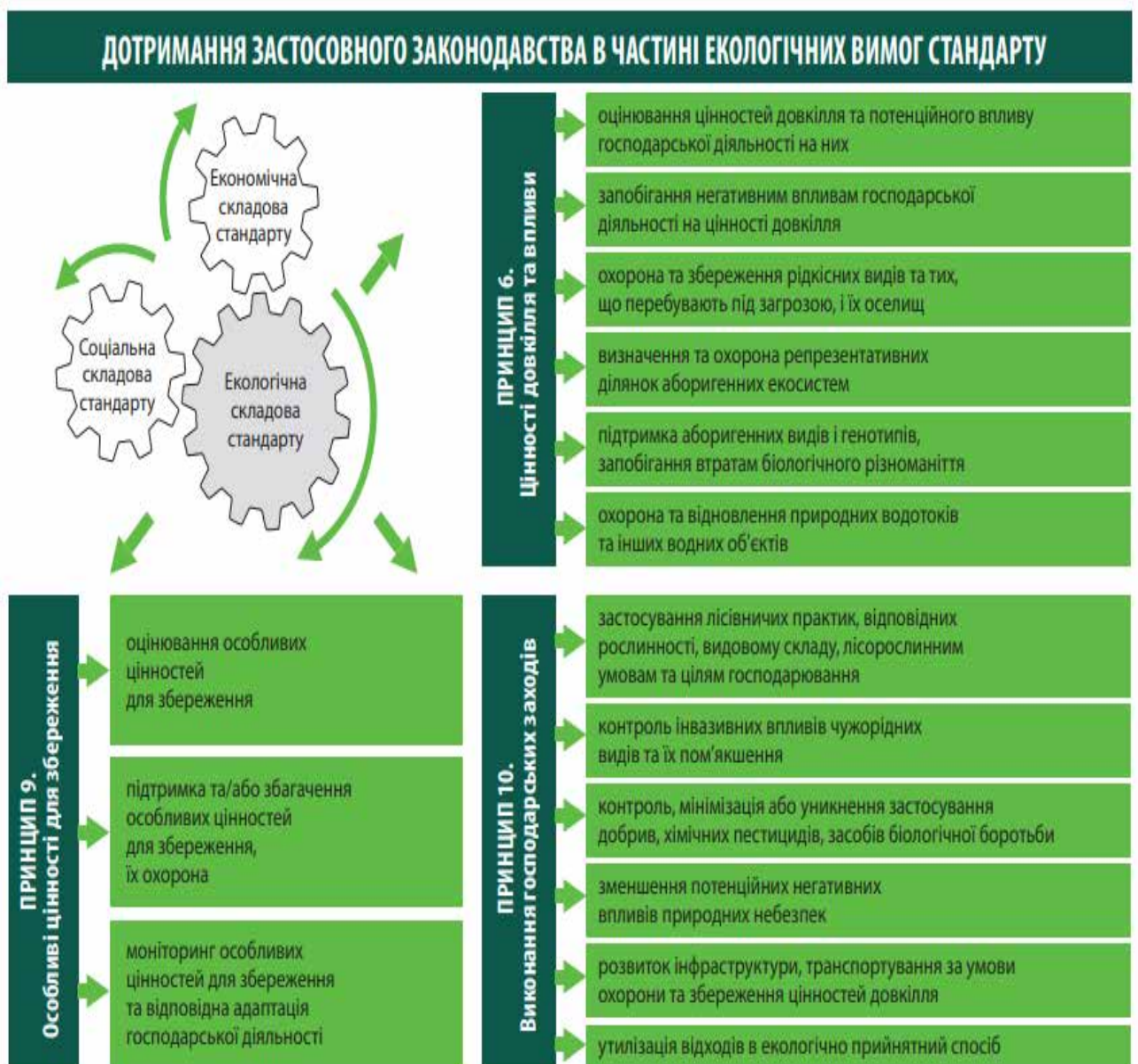

Рис. 1.9. Системні вимоги FSC національного стандарту в рамках екологічної складової [29]

До соціальних переваг відносять впершу чергу підвищення довіри населення, адже сертифікація вимагає оприлюднення планів, звітності та залучення громадськості до прийняття рішень (рис.1.9). Також сертифікаційні процедури передбачають інформування населення про стан лісів, що формує культуру раціонального використання природних ресурсів.

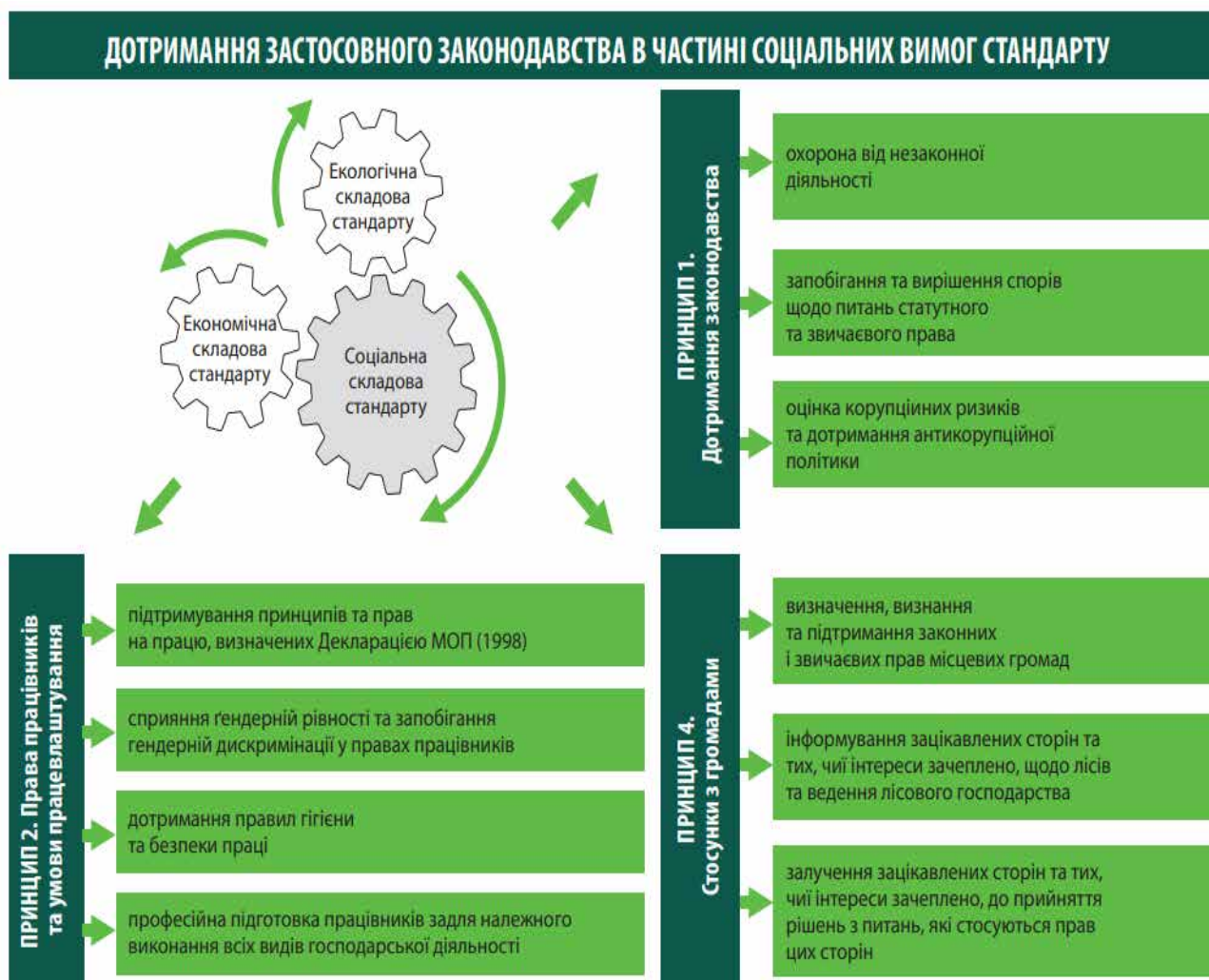

Рис. 1.10. Системні вимоги FSC національного стандарту в рамках соціальної складової [29]

Висновок до розділу 1.

Лісова сертифікація має системний позитивний вплив на лісове господарство, поєднуючи економічні вигоди з екологічною відповідальністю та соціальною справедливістю. Для Київської області, де ліси виконують рекреаційну, водоохоронну та екологічну функції, сертифікація є важливим інструментом сталого регіонального розвитку.

РОЗДІЛ 2

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Об'єкт, предмет та завдання дослідження

Об'єктом дослідження є процес впровадження та функціонування систем лісової сертифікації в лісогосподарських підприємствах Київської області.

Предметом дослідження є стан, особливості, ефективність та перспективи розвитку лісової сертифікації лісогосподарських підприємств регіону, а також її вплив на організацію лісогосподарських заходів, економічні, екологічні та соціальні аспекти діяльності лісокористувачів.

Для досягнення поставленої мети у роботі вирішуються такі завдання дослідження:

- проаналізувати теоретичні основи лісової сертифікації, її принципи, цілі та вимоги міжнародних систем FSC та PEFC.
- дослідити нормативно-правову базу, що регулює лісову сертифікацію в Україні.
- оцінити рівень впровадження лісової сертифікації на лісогосподарських підприємствах Київської області.
- виконати порівняльний аналіз діяльності сертифікованих і несертифікованих підприємств за показниками лісокористування.
- виявити проблеми, обмеження та бар'єри, що стримують широке застосування сертифікації в регіоні.
- сформулювати практичні рекомендації щодо підвищення ефективності впровадження сертифікації.

2.2. Методи збору, аналізу інформації та джерела даних

Для проведення дослідження застосовано комплекс методів, що забезпечують всебічне та об'єктивне оцінювання процесів сертифікації та їх впливу на лісогосподарську діяльність.

Аналіз і синтез використано для опрацювання наукової літератури, нормативних документів, міжнародних стандартів FSC та PEFC, офіційних звітів Державного агентства лісових ресурсів України та аналітичних матеріалів щодо стану сертифікації.

Порівняння та узагальнення застосовано для визначення спільних і відмінних рис між сертифікованими та несертифікованими лісогосподарськими підприємствами Київської області, а також для виявлення тенденцій розвитку лісової сертифікації.

Системний підхід використано для оцінки лісової сертифікації як елементу системи сталого лісокористування з урахуванням взаємозв'язків екологічних, соціальних і економічних факторів.

Опрацьовано матеріали офіційних сайтів філій ДП «Ліси України» у Київській області, звіти про виконання лісогосподарських заходів, інформацію щодо сертифікації FSC (Forest Stewardship Council).

Було також застосовано аналіз для опрацювання річних звітів, аудиторських висновків FSC, планів лісогосподарських робіт, електронних реєстрів сертифікованих підприємств.

Було зроблено аналіз динаміки та досліджено зміну площ рубок, обсягів заготівлі, показників лісовідновлення у сертифікованих і несертифікованих підприємствах за 2 роки.

Застосовано графічний метод для наочного подання динаміки показників у вигляді діаграм, таблиць та графіків.

У роботі використано такі основні джерела інформації:

– офіційні звіти Державного агентства лісових ресурсів України.

- дані ДП «Ліси України» та його філій у Київській області, зокрема: річні виробничі звіти, матеріали лісовпорядкування, плани рубок.
- міжнародний реєстр FSC (<https://info.fsc.org>).
- аудиторські звіти органів сертифікації (NEPCon/Preferred by Nature, SGS, Bureau Veritas).
- платформа відкритих даних лісової галузі та електронні реєстри походження деревини.
- наукові статті, монографії, дисертації з питань сертифікації лісів, сталого лісокористування та екологічного менеджменту.
- статистична інформація Державної служби статистики України (за відповідними розділами рослинництва, природокористування, охорони довкілля).
- матеріали міжнародних організацій (WWF, FSC International, PEFC Council).

2.3. Характеристика природніх умов та лісового фонду Київської області як бази дослідження

Київська область належить до регіонів із значним лісовим покривом та різноманітністю природніх умов, що формують унікальну структуру лісових екосистем. Особливості клімату, рельєфу, ґрунтів та гідрології визначають продуктивність, видовий склад і стан лісових насаджень, а також впливають на особливості ведення лісового господарства та процеси сертифікації.

Клімат помірно континентальний, м'який, з достатнім зволоженням. Середня температура січня $-6\text{ }^{\circ}\text{C}$, липня $+19,5\text{ }^{\circ}\text{C}$. Тривалість вегетаційного періоду 198—204 дні. Сума активних температур поступово збільшується з Півночі на Південь від 2500 до 2700°. За рік на території області випадає 500—600 мм опадів, головним чином влітку.

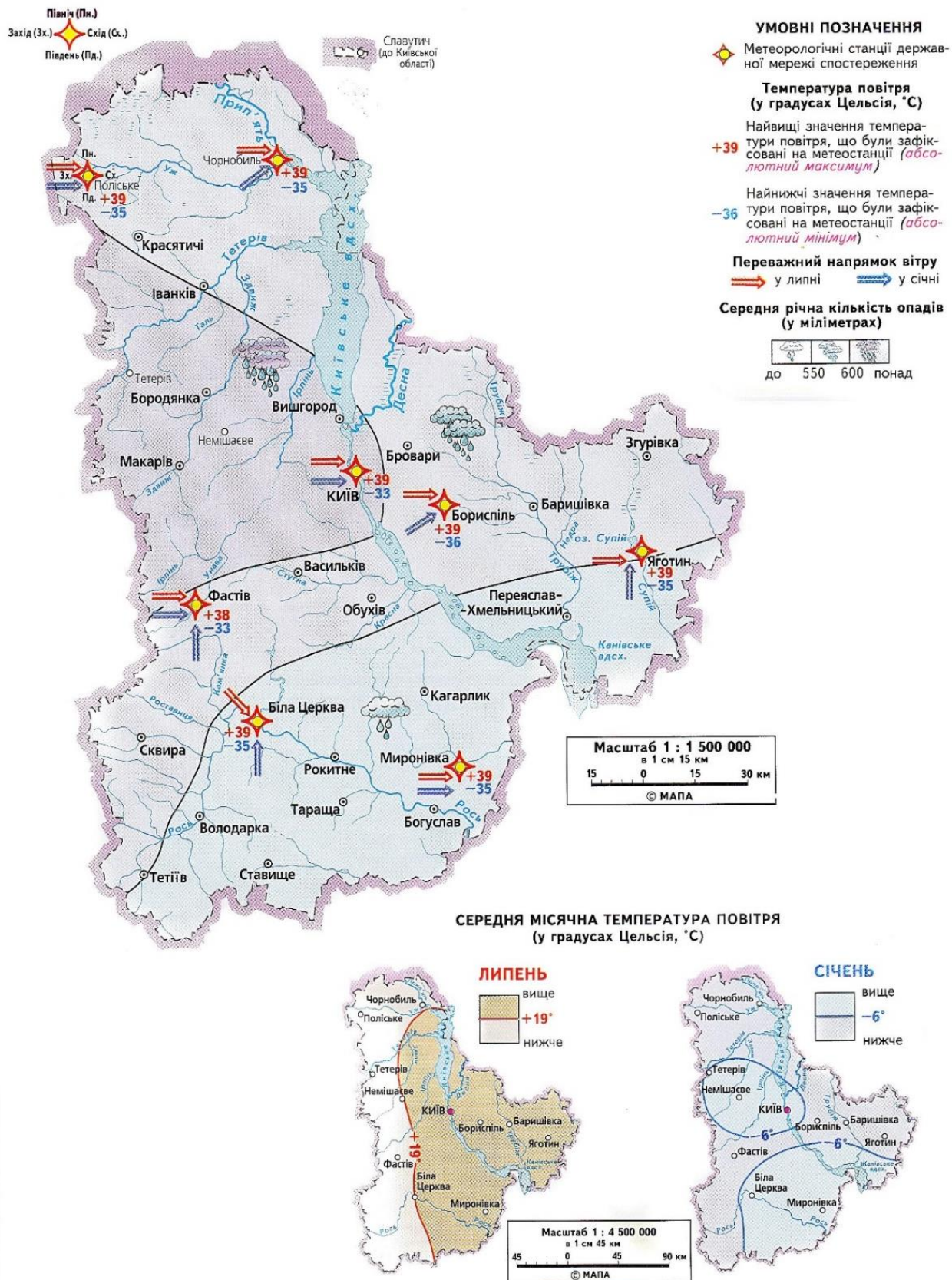

Рис. 2.1. Клімат Київської області [50]

На півночі поширені дерново-підзолисті, у долинах річок -дерново-глеєві, лучні й болотні ґрунти. У центральній частині під лісами -опідзолені чорноземи, темно-сірі і світло-сірі лісові ґрунти; у південних районах -глибокі малогумусні чорноземи. На Лівобережжі зустрічаються лучно-чорноземні, лучні солонцюваті, солончакові і болотні солончакові ґрунти.

Для північної частини території області характерні масиви хвойних і змішаних лісів, значні площі різнотравно-злакових луків і заболочені ділянки. На півдні переважають широколистяні ліси (дуб, граб, ясен, вільха, липа), кущі й луки. Область розташована у межах двох природних зон: змішаних лісів (Київське Полісся) і лісостепової. На півночі області переважають недреновані перезволожені і заболочені, поліські алювіально-зандрові і терасні, на півдні - луково-степові височинні розчленовані і терасні, а також лісостепові височинні розчленовані природно-територіальні комплекси.

В області -77 територій і об'єктів природно-заповідного фонду (загальна площа -80,3 тис. га), у тому числі Дніпровсько-Тетерівське і заліське заповідно-мисливські господарства, 7 заказників (Дніпровсько-Деснянський, Звонківський, Жорнівський, Іллінський, Усівський тощо), пам'ятник природи (урочище Бабка), дендропарк «Олександрія» (Біла Церква).

Одним із важливих чинників, що впливають на соціально-економічний розвиток Київської області, є її ресурсний потенціал. Це та основа, на якій базується господарська діяльність, формується територіальна структура виробництва і розселення населення, відбувається співпраця зі столицею. За умов ринку використання внутрішнього потенціалу області стає головним ресурсом їх розвитку.

Раціональне використання природних ресурсів та охорона довкілля є виключною передумовою сталого суспільного розвитку. Оскільки природні ресурси є основою життєдіяльності населення та економіки держави, саме тому їх збереження, відтворення та невиснажливе використання має здійснюватися як з боку держави, так і з боку громадськості.

Рис. 2.2. Територіальний поділ Київської області [20]

Лісовий фонд має такі характеристики: домінування хвойних (60%, переважно сосна) та значна частка твердолистяних (27%, дуб, бук, граб) порід, а також м'яколистяні (13%, береза, вільха). Вікова структура: Молодняки (35.7%), середньовікові (45.9%), пристигаючі (11%), стиглі й перестійні (7.4%) – це свідчить про збалансованість або потенційні проблеми лісів, які вимагають досліджень для відновлення та сталої експлуатації.

Площа лісового фонду Київської області становить 722,7 тис. га, з них 394,9 тис. га (55 % від загальної площі лісів області). Лісистість області

становить 22,2% і є в середньому на рівні розрахунково-оптимального показника, який забезпечує збалансованість між лісовими ресурсами, обсягами лісокористування та екологічними вимогами відповідно до рис. 2.6.

Основною деревною породою Київської області є сосна звичайна. Соснові ліси становлять 61 % загальної площі лісів. Близько 19 % займають дубові деревостани, решта (20 %) – береза, вільха та інші деревні породи.

Щорічно в середньому проводиться відтворення лісів на площі 3,1 тис. га лісу. Так, за останні 6 років лісогосподарськими підприємствами проведено відтворення лісів на площі – 18,9 тис. га.

Для реалізації завдань із відтворення лісів функціонують 116 лісових розсадників площею 140 га та теплично-парникове господарство на площі 1,8 га, в яких щорічно вирощується близько 30 млн шт. стандартного садивного матеріалу основних лісотвірних видів. Щороку підприємствами в середньому заготовляється 60 т насіння лісових порід, яке потім висівається в лісові розсадники.

За останні 5 років спостерігається тенденція до зменшення обсягів заготівлі деревини від рубок головного користування й становить 87-95 % використання розрахункової лісосіки. Рубки формування та оздоровлення лісів щорічно проводяться на площі близько 25 тис. га.

В адміністративних межах Київської області, за даними державної статистичної звітності з кількісного обліку земель, наданих структурними підрозділами Держгеокадастру у Київській області, облікується 65,7 тис. га захисних насаджень, у тому числі 12,3 тис. га полезахисних лісових смуг.

Відсутність лісогосподарського догляду за захисними насадженнями призводить до того, що лісові смуги втрачають агролісомеліоративні функції і як результат знижується врожайність сільськогосподарських культур, підвищується водна та вітрова ерозія ґрунтів польових угідь.

Висновки до розділу 2.

Київська область має помірно-континентальний клімат і різноманітний рельєф та багата на природні ресурси, що сприятливо для сільського

господарства та промисловості.

Київська область є важливим регіоном України з багатим історичним минулим і значними природними ресурсами. Вона відіграє ключову роль в економіці країни, а її географічне положення робить її стратегічно важливою для розвитку та стабільності України.

Київська область продовжує розвиватися та модернізуватися, зберігаючи при цьому свою унікальну ідентичність. Вона є важливим внеском в загальний розвиток.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ, ПЕРСПЕКТИВ ТА НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ЛІСОВОЇ СЕРТИФІКАЦІЇ ЛІСОКОРИСТУВАЧІВ КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1. Оцінка рівня впровадження лісової сертифікації в Україні та на підприємствах регіону

Лісова сертифікація – оцінка відповідності системи ведення лісового господарства встановленим міжнародним вимогам щодо управління лісами та лісокористування на засадах сталого розвитку. Головною метою лісової сертифікації є забезпечення екологічно, економічно і соціально збалансованого ведення лісового господарства шляхом виконання відповідних загально визнаних і таких, що заслуговують на довіру, стандартів. За даними державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» у 2023 році сертифікацію отримало 3 філії на площу 0,59 млн. га.

Незважаючи на призупинення дії сертифікатів у зонах військового конфлікту, площі сертифікованих лісів в Україні не скоротилася, а навпаки зросли на 14,5 % завдяки розширенню дії сертифікатів в рамках об'єднаних лісогосподарських підприємств на територію, яка не була охоплена вимогами FSC національного стандарту. Так, на початок 2024 року 96 філій ДП «Ліси України» мали статус FSC-сертифікованих. Загальна площа сертифікованих лісів склала 4,65 млн. га, що на 0,59 млн. га. більше ніж минулого року.

Станом на зараз площа сертифікованих лісів складає 4,86 млн. га, що дорівнює 51 % від всієї площі вкритої лісовою рослинністю.

За даними ДП «Ліси України» перелік сертифікованих FSC і PEFC надлісництв наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Сертифіковані надлісництва ДП «Ліси України» в Київській області

Система сертифікації	Філія	Найменування надлісництва	Найменування Надлісництва (англійською мовою)	Статус сертифікації	Місцезнаходження Надлісництва
FSC	Філія “Столичний лісовий офіс”	Білоцерківське надлісництво	State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Bilotserkivske Forestry Management Unit	Сертифіковано	с. Дрозди, Білоцерківський район, Київська область
	Філія “Столичний лісовий офіс”	Богуславське надлісництво	State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Boguslavske Forestry Management Unit	Сертифіковано	Україна, Київська область, Обухівський район, м. Богуслав, пров. Возз’єднання,8
	Філія “Столичний лісовий офіс”	Бориспільське надлісництво	State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Boryspilske Forestry Management Unit	Сертифіковано	вулиця Лісова, 1, село Гора, Бориспільський район, Київська область
	Філія “Столичний лісовий офіс”	Димерське надлісництво	State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Dymerske Forestry Management Unit	Сертифіковано	вул Шевченка,1, с. Катюжанка, Вишгородський район, Київська область
	Філія “Столичний лісовий офіс”	Тетерівське надлісництво	State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Teterivske Forestry Management Unit	Сертифіковано	вул. Привокзальна, буд. 36, смт. Пісківка, Бучанського району, Київської області, 07820
PEFC	Філія “Столичний лісовий офіс”	Макарівське надлісництво	State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Makarivske Forestry Management Unit	Сертифіковано	08001, вул. Ярослава Мудрого, буд 17/1, смт. Макарів, Бучанський район, Київська область

3.2. Порівняльний аналіз сертифікованих та несертифікованих лісогосподарських підприємств

За проаналізованими даними сертифікації лісів філій Держлісагенства в Київській обл. бачимо, що у 2023р. рубки були проведені сумарно на площі 20328,13 га, з них 13072,83 га – площа сертифікованих лісогосподарських підприємств, що складає 64 % від загального обсягу. У 2024р загальна площа дорівнювала 34780,81 га, з них 23186,93 га сертифіковані ліси, що рівно 67 % від загальної площі (рис.3.1 та рис.3.2).

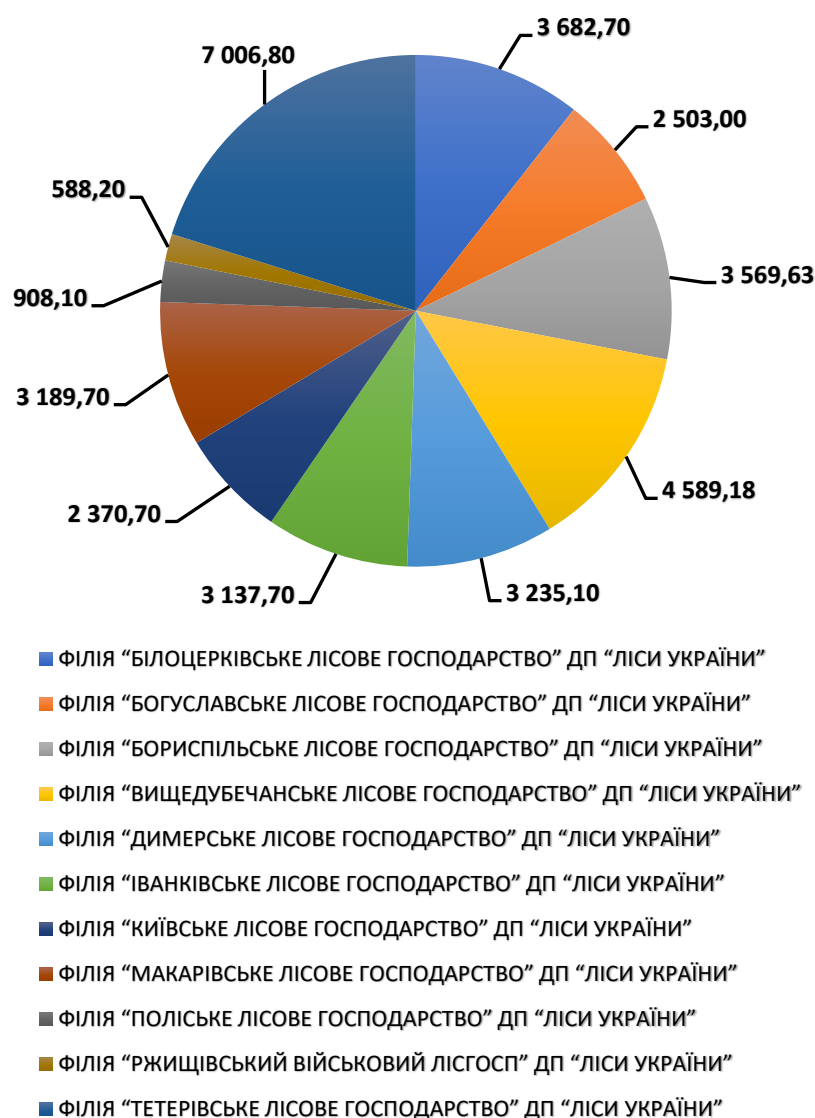

Рис. 3.1. Дані про об'єми рубок лісокористувачів Київської області за 2024 рік (виконано автором на основі реєстру лісорубних квитків)

Рис. 3.2. Дані про об'єми рубок лісокористувачів Київської області за 2023 рік (виконано автором на основі реєстру лісорубних квитків)

Для порівняння також було проаналізовано значення обсягів загальної і ліквідної кількості заготовленої деревини за 2023-2024 рр. і групами порід (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Порівняння кількості ліквідної та сумарної деревини по її типам

Філія / група порід	2023р		2024р	
	Загальний обсяг деревини, м ³	Обсяг ліквідної деревини, м ³	Загальний обсяг деревини, м ³	Обсяг ліквідної деревини, м ³
Філія "Білоцерківське лісове господарство"	135186	118782	267859	232690
мл - м'яколистяне	1714	1623	5739	5160
тл - твердолистяне	87823	79263	169195	149718
хв - хвойне	45649	37896	92925	77812

Продовження табл. 3.2

Філія / група порід	2023р		2024р	
	Загальний обсяг деревини, м ³	Обсяг ліквідної деревини, м ³	Загальний обсяг деревини, м ³	Обсяг ліквідної деревини, м ³
Філія “Богуславське лісове господарство”	80322	70042	145158	125026
мл - м'яколистяне	119	98	149	109
тл - твердолистяне	57834	50655	97341	83942
хв - хвойне	22369	19289	47668	40975
Філія “Бориспільське лісове господарство”	108242	91857	201740	173292
мл - м'яколистяне	5883	5247	8008	7073
тл - твердолистяне	10781	8737	18371	15294
хв - хвойне	91578	77873	175361	150925
Філія “Вищедубечанське лісове господарство”	110318	91384	201358	170258
мл - м'яколистяне	878	308	3202	2307
тл - твердолистяне	2833	2390	3151	2660
хв - хвойне	106607	88686	195005	165291
Філія “Димерське лісове господарство”	93906	76815	190622	156330
мл - м'яколистяне	8870	7764	14617	12736
тл - твердолистяне	2234	1979	4557	4052
хв - хвойне	82802	67072	171448	139542
Філія “Іванківське лісове господарство”	160455	137861	293296	249407
мл - м'яколистяне	2084	1937	4785	4225
тл - твердолистяне	228	210	2317	1963
хв - хвойне	158143	135714	286194	243219
Філія “Київське лісове господарство”	55949	42993	105662	83794
мл - м'яколистяне	3355	2658	3850	3005
тл - твердолистяне	7458	6391	11398	9858
хв - хвойне	45136	33944	90414	70931
Філія “Макарівське лісове господарство”	134611	119070	256916	222739
мл - м'яколистяне	8646	7555	13038	11035
тл - твердолистяне	5774	5171	10607	9490
хв - хвойне	120191	106344	233271	202214
Філія “Поліське лісове господарство”	53584	46395	101413	87151
мл - м'яколистяне	6978	6541	12173	11120
тл - твердолистяне	1655	1345	2467	2053
хв - хвойне	44951	38509	86773	73978
Філія “Ржищівський військовий лісгосп”	16828	14841	16828	14841
мл - м'яколистяне	1286	1222	1286	1222

Продовження табл. 3.2

Філія / група порід	2023р		2024р	
	Загальний обсяг деревини, м ³	Обсяг ліквідної деревини, м ³	Загальний обсяг деревини, м ³	Обсяг ліквідної деревини, м ³
тл - твердолистяне	476	437	476	437
хв - хвойне	15066	13182	15066	13182
Філія “Тетерівське лісове господарство”	242399	213024	432188	371737
мл - м'яколистяне	1109	706	4110	3349
тл - твердолистяне	1326	1189	3046	2755
хв - хвойне	239964	211129	425032	365633

У 2023–2024 р. обсяги заготівлі ліквідної та загальної кількості деревини суттєво зросли у більшості лісогосподарських підприємств Київської області, представлених у таблиці 3.2. Загальний обсяг ліквідної деревини зріс з 135186 м³ у 2023 р. до 267859 м³ у 2024 р., тобто майже удвічі. Аналогічна тенденція спостерігається і для сумарної кількості деревини, що збільшилася з 118782 м³ до 232690 м³. Це свідчить як про розширення обсягів лісозаготівель, так і про підвищення частки високоякісної деревини в загальному.

Якщо порівнювати окремі філії, найбільші обсяги заготівлі традиційно припадають на хвойні насадження, що характерно для Київського регіону. Наприклад, у філії “Димерське ЛГ” у 2023 р. обсяг ліквідної хвойної деревини становив 137861 м³, а у 2024 р. зріс до 249407 м³. Аналогічні тенденції простежуються й у філії “Тетерівське ЛГ”, де обсяг хвойної ліквідної деревини збільшився з 1023064 м³ до 1887265 м³.

Загалом аналіз демонструє, що всі філії стабільно підтримують переважання хвойних порід у структурі заготівлі, а між 2023 і 2024 роками спостерігається суттєве збільшення як ліквідної, так і загальної деревини. Така динаміка може бути пов'язана з підвищенням попиту на ринку, збільшенням площ запланованих рубок або зміною підходів у лісогосподарському плануванні. Отримані дані дозволяють провести подальший порівняльний аналіз - зокрема

між сертифікованими та несертифікованими підприємствами, між групами порід та розподілом за роками.

Далі для аналізу було розраховано середнє значення співвідношення ліквідної деревини до загального об'єму (табл. 3.3). Дані для аналізу було поділено між сертифікованими і не сертифікованими підприємствами у відсотковому співвідношенні. До даної таблиці внесено середнє значення ліквідної деревини і виявлено, що у сертифікованих підприємствах на 7 % вища, що обумовлено в першу чергу правилами FSC / PEFC щодо вибіркового рубок.

Таблиця 3.3

Відсоток ліквідної деревини

Філії	Відсоток ліквідної деревини за 2023 р.	Відсоток ліквідної деревини за 2024 р.
Не сертифіковані	68 %	70 %
Філія “Вищедубечанське лісове господарство” ДП “Ліси України”	65 %	71 %
Філія “Іванківське лісове господарство” ДП “Ліси України”	70 %	70 %
Філія “Київське лісове господарство” ДП “Ліси України”	69 %	68 %
Філія “Поліське лісове господарство” ДП “Ліси України”	66 %	69 %
Філія “Ржищівський військовий лісгосп” ДП “Ліси України”	84 %	84 %
Сертифіковані	77 %	76 %
Філія “Білоцерківське лісове господарство” ДП “Ліси України”	82 %	81 %
Філія “Богуславське лісове господарство” ДП “Ліси України”	74 %	72 %
Філія “Бориспільське лісове господарство” ДП “Ліси України”	75 %	76 %
Філія “Димерське лісове господарство” ДП “Ліси України”	69 %	70 %
Філія “Макарівське лісове господарство” ДП “Ліси України”	72 %	73 %
Філія “Тетерівське лісове господарство” ДП “Ліси України”	82 %	79 %

Порівняння частки ліквідної деревини між сертифікованими та несертифікованими лісгосподарськими підприємствами показує різницю на

користь сертифікованих філій ДП «Ліси України». У 2023 р. середній відсоток ліквідної деревини на несертифікованих підприємствах становив 68 %, і показник виріс у 2024 р. до 70 %. Натомість сертифіковані підприємства демонструють значно вищі значення – 77 % у 2023 р. та 76 % у 2024 р..

Детальний аналіз окремих філій підтверджує цю тенденцію. Серед несертифікованих підприємств показники ліквідності переважно коливаються у межах 65-71 %, що є типовим для змішаних лісів і свідчить про наявність значної частки дров'яної або низькоякісної деревини. Найнижчий показник у цій групі фіксується у Філії “Вищедубечанське ЛГ” – 65 %, а найвищий у “Ржищівському ВЛГ” – 84 %.

Натомість сертифіковані філії демонструють стабільно високі показники, більшість із них перевищують межу 75 %, а наприклад у “Білоцерківське ЛГ” чи “Тетерівське ЛГ”, зберігається рівень вище 80 % протягом обох років. Це узгоджується з вимогами FSC/PEFC щодо мінімізації пошкоджень деревини та проведення вибіркового, технологічно нешкідливих рубок. Таким чином, аналіз підтверджує, що сертифікація позитивно впливає на якість заготівлі деревини, забезпечує вищу частку ліквідної продукції та сприяє більш сталому лісокористуванню.

Також в ході аналізу було проведено порівняльну характеристику обсягу суцільних і вибіркового санітарних рубок (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Порівняння обсягу санітарних рубок

Філії	Площа рубок за роками, га	
	2023	2024
Не сертифіковані	3242.7	4 904.70
Філія “Вищедубечанське лісове господарство” ДП “Ліси України”	1 416,80	2 338,20
Вибіркова санітарна рубка	1 376,90	2 282,80
Суцільна санітарна рубка	39,90	55,40

Продовження табл. 3.4

Філії	Площа рубок за роками, га	
	2023	2024
Філія “Іванківське лісове господарство” ДП “Ліси України”	456,60	827,60
Вибіркова санітарна рубка	419,20	787,00
Суцільна санітарна рубка	37,40	40,60
Філія “Київське лісове господарство” ДП “Ліси України”	971,90	1 257,90
Вибіркова санітарна рубка	957,40	1 238,40
Суцільна санітарна рубка	14,50	19,50
Філія “Поліське лісове господарство” ДП “Ліси України”	162,40	246,00
Вибіркова санітарна рубка	153,60	232,60
Суцільна санітарна рубка	8,80	13,40
Філія “Ржищівський Військовий Лісгосп” Дп “Ліси України”	235,00	235,00
Вибіркова санітарна рубка	233,50	233,50
Суцільна санітарна рубка	1,50	1,50
Сертифіковані	3 822,60	7 129,80
Філія “Білоцерківське лісове господарство” ДП “Ліси України”	570,50	1 035,10
Вибіркова санітарна рубка	567,00	1 006,10
Суцільна санітарна рубка	3,50	29,00
Філія “Богуславське лісове господарство” ДП “Ліси України”	535,20	808,20
Вибіркова санітарна рубка	527,90	755,60
Суцільна санітарна рубка	7,30	52,60
Філія “Димерське лісове господарство” ДП “Ліси України”	629,80	946,70
Вибіркова санітарна рубка	613,70	922,40
Суцільна санітарна рубка	16,10	24,30
Філія “Бориспільське лісове господарство” ДП “Ліси України”	1 237,00	1 798,10
Вибіркова санітарна рубка	1 231,20	1 788,10
Суцільна санітарна рубка	5,80	10,00
Філія “Макарівське лісове господарство” ДП “Ліси України”	124,10	752,60
Вибіркова санітарна рубка	124,10	752,60
Філія “Тетерівське лісове господарство” ДП “Ліси України”	726,00	1 789,10
Вибіркова санітарна рубка	719,60	1 778,30
Суцільна санітарна рубка	6,40	10,80

У несертифікованих підприємств санітарні рубки виконуються на значно більших площах порівняно з іншими видами рубок і становлять 3872,5 га та 5851,4 га. Основний обсяг припадає на вибіркові санітарні рубки, що може свідчити про значну кількість ослаблених або пошкоджених насаджень. Димерське, Іванківське та Київське підприємства мають особливо великі площі вибіркової рубки, що може вказувати на певні проблеми зі стійкістю насаджень.

Для сертифікованих підприємств санітарні рубки також становлять значну частку робіт - 3192,8 га та 6183,1 га, і за масштабами вони навіть перевищують несертифіковані. Найбільшими площами вирізняються Бориспільське та Тетерівське лісове господарство. У сертифікованих філіях частка суцільних санітарних рубок є трохи нижчою, що може свідчити про більшу орієнтацію на вибіркове видалення хворих дерев, як це рекомендується за стандартами FSC.

Аналіз табл. 3.4 надає розуміння, що санітарні рубки є одним із основних видів лісгосподарських робіт у всіх підприємствах. Проте сертифіковані підприємства проводять їх інтенсивніше, але, судячи з розподілу, більш вибірково, що відповідає екологічним вимогам сталого управління (рис. 3.3).

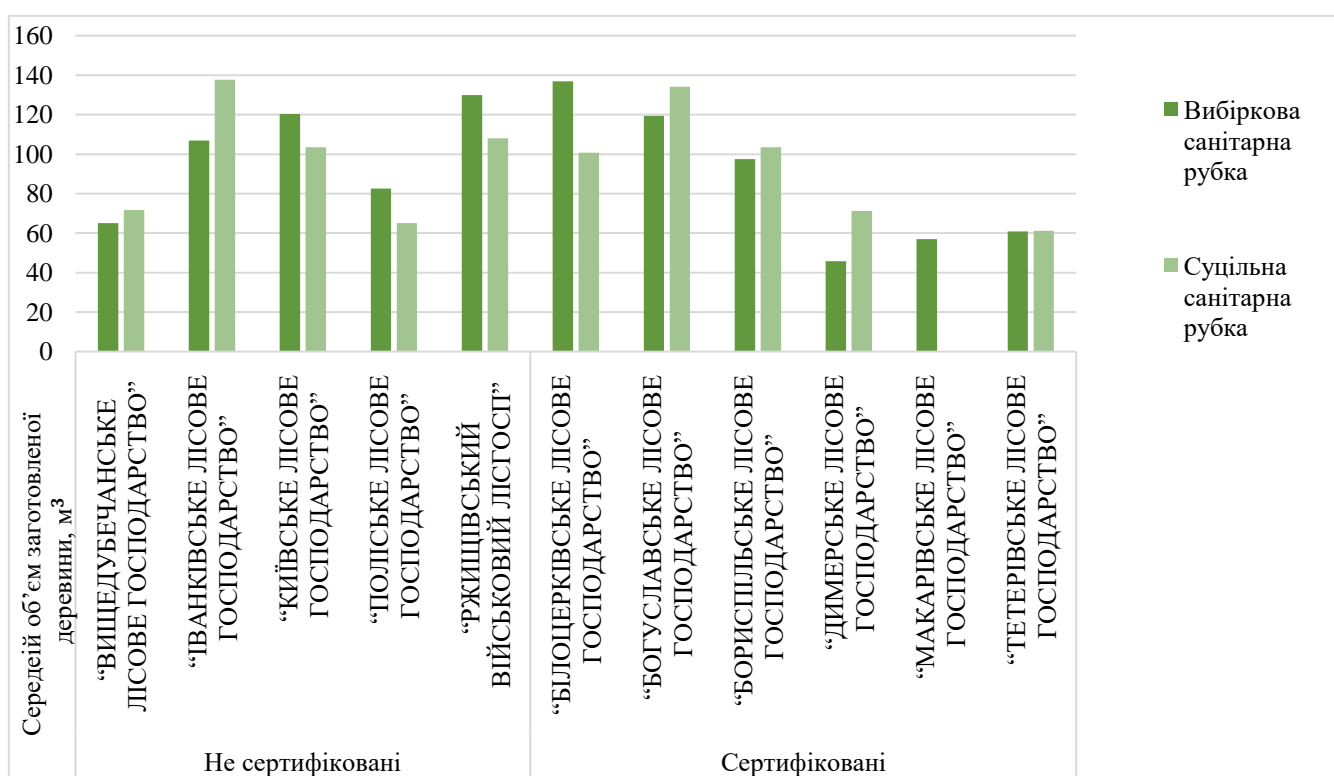

Рис. 3.3 Порівняння обсягу санітарних рубок (виконано автором на основі реєстру лісорубних квитків)

Для несертифікованих підприємств загальна площа суцільних рубок є відносно невеликою: 564,6 га та 1 124,2 га (табл. 3.5). Причому основну частку становлять звичайні суцільні лісосічні рубки. Лише в окремих філіях присутні діляночні або середньолісосічні суцільні рубки, але їх обсяг мінімальний. Це свідчить про те, що несертифіковані підприємства застосовують суцільні рубки в обмежених масштабах та здебільшого в найпростішому типі.

Таблиця 3.5

Порівняння обсягу рубок головного користування

Філії	Площа рубок за роками, га	
	2023	2024
Не сертифіковані	564,60	1 124,20
Філія “Вищедубечанське лісове господарство” ДП “Ліси України”	53,60	94,50
Суцільнолісосічна рубка	53,60	94,50
Філія “Іванківське лісове господарство” ДП “Ліси України”	214,60	432,70
Суцільнолісосічна рубка	200,00	420,90
Суцільнолісосічна, діляночна рубка	10,00	7,20
Суцільнолісосічна, середньолісосічна рубка	1,60	1,60
Суцільнолісосічна, широколісосічна рубка	3,00	3,00
Філія “Київське лісове господарство” ДП “Ліси України”	55,00	82,50
Суцільнолісосічна рубка	55,00	82,50
Філія “Поліське лісове господарство” ДП “Ліси України”	120,90	243,50
Суцільнолісосічна рубка	120,90	243,50
Філія “Ржищівський Військовий Лісгосп” Дп “Ліси України”	22,10	22,10
Суцільнолісосічна рубка	22,10	22,10
Сертифіковані	883,90	1 578,40
Філія “Білоцерківське лісове господарство” ДП “Ліси України”	109,70	268,30
Суцільнолісосічна рубка	109,70	268,30
Філія “Богуславське лісове господарство” ДП “Ліси України”	152,90	260,10
Суцільнолісосічна рубка	152,90	260,10
Філія “Бориспільське лісове господарство” ДП “Ліси України”	141,10	232,00
Суцільнолісосічна рубка	119,50	210,40
Суцільнолісосічна, вузьколісосічна рубка	2,80	2,80
Суцільнолісосічна, діляночна рубка	4,40	4,40

Продовження табл. 3.5

Філії	Площа рубок за роками, га	
	2023	2024
Суцільнолісосічна, середньолісосічна рубка	7,40	7,40
Суцільнолісосічна, широколісосічна рубка	7,00	7,00
Філія “Димерське лісове господарство” ДП “Ліси України”	98,40	248,90
Суцільнолісосічна рубка	98,40	248,90
Філія “Макарівське лісове господарство” ДП “Ліси України”	196,90	345,70
Суцільнолісосічна рубка	196,90	345,70
Філія “Тетерівське лісове господарство” ДП “Ліси України”	283,30	472,30
Суцільнолісосічна рубка	283,30	472,30

У сертифікованих філій загальні площі суцільних рубок суттєво більші - 883,9 га та 1 578,4 га. Використовується ширший спектр рубок: вузьколісосічні, ділянкові, середньовікові та інші модифікації, що свідчить про застосування диференційованих підходів залежно від типу насадження. Особливо вирізняються Бориспільське, Макарівське та Тетерівське філії, які демонструють найбільше різноманіття та площі суцільних рубок.

У цілому ця таблиця показує, що сертифіковані підприємства проводять суцільні рубки більш інтенсивно та різноманітно, але при цьому використовують структурні підходи, яких немає у несертифікованих підприємствах. Це пов'язано з вимогами FSC щодо планування, зонування та мінімізації екологічних ризиків за рахунок застосування дрібніших та структурно складних лісосік.

У несертифікованих лісокористувачах загальна площа рубок догляду є нижчою порівняно із сертифікованими та становить близько 3,9 тис. га у 2023 році й 7,0 тис. га у 2024 році (табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Порівняння обсягу рубок догляду

Філії	Площа рубок за роками, га	
	2023	2024
Не сертифіковані	3 930,60	7 011,70
Філія “Вищедубечанське лісове господарство”	1 004,00	1 862,10
Освітлення	84,40	136,10
Проріджування	99,00	133,60
Прохідна рубка	719,30	1 444,80
Прочищення	101,30	147,60

Продовження табл. 3.6

Філії	Площа рубок за роками, га	
	2023	2024
Філія “Іванківське лісове господарство”	1 188,10	1 855,00
Освітлення	51,30	90,40
Проріджування	57,40	107,00
Прохідна рубка	842,50	1 259,50
Прочищення	236,90	398,10
Філія “Київське лісове господарство”	235,50	881,20
Освітлення	42,30	71,20
Проріджування	20,10	28,40
Прохідна рубка	102,20	669,60
Прочищення	70,90	112,00
Філія “Поліське лісове господарство”	289,60	375,70
Освітлення	44,90	56,90
Проріджування	28,40	28,40
Прохідна рубка	153,00	208,00
Прочищення	63,30	82,40
Філія “Ржищівський військовий лісгосп”	136,30	136,30
Освітлення	2,60	2,60
Проріджування	13,40	13,40
Прохідна рубка	113,30	113,30
Прочищення	7,00	7,00
Сертифіковані	5 964,90	11 086,70
Філія “Білоцерківське лісове господарство”	1 138,70	2 090,50
Освітлення	103,90	217,80
Проріджування	130,20	233,40
Прохідна рубка	680,00	1 280,10
Прочищення	224,60	359,20
Філія “Богуславське лісове господарство”	775,40	1 196,60
Освітлення	150,00	222,00
Проріджування	196,10	255,40
Прохідна рубка	254,40	431,20
Прочищення	174,90	288,00
Філія “Димерське лісове господарство”	1 077,10	1 901,40
Освітлення	109,20	159,70
Проріджування	118,80	184,10
Прохідна рубка	735,90	1 385,10
Прочищення	113,20	172,50
Філія “Бориспільське лісове господарство”	567,50	1 494,80
Освітлення	51,70	106,20
Проріджування	103,90	173,20
Прохідна рубка	259,70	999,90
Прочищення	152,20	215,50

Продовження табл. 3.6

Філії	Площа рубок за роками, га	
	2023	2024
Філія “Макарівське лісове господарство”	1 080,20	2 068,50
Освітлення	39,60	78,10
Проріджування	284,40	490,60
Прохідна рубка	596,40	1 179,10
Прочищення	159,80	320,70
Філія “Тетерівське лісове господарство”	2 403,10	4 236,30
Освітлення	126,00	241,90
Проріджування	389,80	711,90
Прохідна рубка	1 604,50	2 722,40
Прочищення	282,80	560,10

При цьому розподіл навантаження між підприємствами є нерівномірним: найбільші площі припадають на Вищедубечанське, Димерське та Іванківське філії, тоді як Київське та Поліське філії демонструють мінімальні значення. Для більшості несертифікованих філій характерне збільшення площ доглядових рубок у 2024 р.

У сертифікованих підприємствах загальні площі рубок формування і оздоровлення лісів майже вдвічі вищі за несертифіковані та становлять 5,96 тис. га і 11,08 тис. га відповідно. Найбільші обсяги виконують Тетерівське та Макарівське філії, які значно випереджають інші філії як за площами рубок категорії освітлення та очищення, так і за прохідними рубками. Для сертифікованих підприємств чітко помітна тенденція до системного нарощування всіх чотирьох видів рубок догляду, що може свідчити про більш планову та інтенсивну роботу з формування молодняків.

Загалом аналіз демонструє, що сертифіковані підприємства більш активно проводять рубки догляду, що відповідає принципам FSC щодо підвищення якості та продуктивності майбутніх деревостанів. Несертифіковані підприємства проводять догляд менш інтенсивно, що може позначатися на стані молодих насаджень.

У табл. 3.7 розраховано середній обсяг заготовленої деревини на 1 га з усіх видів рубок.

Порівняння середнього обсягу заготовленої деревини з 1 га

Філії	Середній обсяг деревини з 1 га 2023 р.	Середній обсяг деревини з 1 га 2024 р.
Не сертифіковані	86,49	95,76
Філія «Вищедубечанське лісове господарство» ДП «Ліси України»	51,38	59,3
Філія «Іванківське лісове господарство» ДП «Ліси України»	113,10	116,5
Філія «Київське лісове господарство» ДП «Ліси України»	59,21	59,8
Філія «Поліське лісове господарство» ДП «Ліси України»	110,95	145,4
Філія «Ржищівський Військовий Лісгосп» Дп «Ліси України»	97,82	97,8
Сертифіковані	79,38	83,6
Філія «Білоцерківське лісове господарство» ДП «Ліси України»	61,66	70,0
Філія «Богуславське лісове господарство» ДП «Ліси України»	54,40	70,8
Філія «Бориспільське лісове господарство» ДП «Ліси України»	108,62	110,1
Філія «Димерське лісове господарство» ДП «Ліси України»	66,48	80,8
Філія «Макарівське лісове господарство» ДП «Ліси України»	121,33	102,5
Філія «Тетерівське лісове господарство» ДП «Ліси України»	63,79	67,4

У 2023 році середній обсяг ліквідної деревини з 1 га серед несертифікованих підприємств Київської області становив 86,49 м³, а у 2024-му він зріс до 95,76 м³. Найбільшу динаміку показала філія «Поліське лісове господарство» – з 110,95 до 145,4 м³·га⁻¹, тоді як «Київське лісове господарство» та «Вищедубечанське лісове господарство» утримуються на нижчих позиціях із показниками близько 59–60 м³·га⁻¹ в 2024 році. Загалом, у групі несертифікованих підприємств спостерігається чіткий позитивний тренд: усі філії продемонстрували приріст ефективності лісокористування на гектар площі.

Сертифіковані підприємства також покращили результати, але їхній прогрес менш виражений: середній показник зріс з 79,38 до 83,6 м³·га⁻¹. Найвищі показники у «Макарівське лісове господарство» з 102,5 м³·га⁻¹, тоді як найнижчим залишився показник «Тетерівського лісового господарства» – 67,4

$\text{м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$. У підсумку середній обсяг ліквідної деревини по всіх підприємствах зріс з 79,38 до 83,6 $\text{м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$, а приріст у несертифікованому сегменті виявився сильнішим, ніж серед сертифікованих філій.

У табл. 3.7 наведено середній обсяг ліквідної деревини в порядку рубок головного користування з 1 га для лісгосподарських підприємств Київської області протягом 2023-2024 років. У 2023 році група несертифікованих господарств демонструвала середній показник 311,44 $\text{м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$, однак у 2024-му він зменшився до 300,79 $\text{м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$, сертифіковані підприємства - із 351,92 до 332,89 $\text{м}^3 \cdot \text{га}^{-1}$.

Таблиця 3.8

Порівняння середнього обсягу заготовленої деревини на 1 га в порядку рубок головного користування

Філії	Середній обсяг деревини з 1 га (2023 р.)	Середній обсяг деревини з 1 га (2024 р.)
Не сертифіковані	311,44	300,8
Філія “Вищедубечанське лісове господарство” ДП “Ліси України”	292,29	273,98
Філія “Іванківське лісове господарство” ДП “Ліси України”	364,12	339,65
Філія “Київське лісове господарство” ДП “Ліси України”	238,82	242,37
Філія “Поліське лісове господарство” ДП “Ліси України”	315,45	301,53
Філія “Ржищівський Військовий Лісгосп” Дп “Ліси України”	346,56	346,56
Сертифіковані	351,92	332,89
Філія “Білоцерківське лісове господарство” ДП “Ліси України”	363,62	338,80
Філія “Богуславське лісове господарство” ДП “Ліси України”	316,73	302,23
Філія “Бориспільське лісове господарство” ДП “Ліси України”	402,99	395,87
Філія “Димерське лісове господарство” ДП “Ліси України”	308,80	296,92
Філія “Макарівське лісове господарство” ДП “Ліси України”	382,04	341,66
Філія “Тетерівське лісове господарство” ДП “Ліси України”	337,35	321,82

Серед несертифікованих найбільше падіння зафіксовано у «Поліському лісовому господарстві», яке знизило продуктивність з 315,45 до 301,53 м³·га⁻¹, а також у «Вищедубечанському» та «Ржищівському військовому лісгоспі» з відхиленнями на 18–16 м³·га⁻¹. Лише «Київське лісове господарство» продемонструвало невелике зростання (з 238,82 до 242,82 м³·га⁻¹), тоді як решта філій перебувають у тренді скорочення та наближаються до позначки 300 м³·га⁻¹.

У сертифікованій групі картина різноманітніша. Попри деяке зниження в «Білоцерківському» й «Богуславському» філіях, суттєвий прогрес показали «Бориспільське» і «Макарівське» господарства: їхні обсяги зросли на 23 та 32 м³·га⁻¹ відповідно, що дозволило збалансувати від'ємну динаміку інших філій і забезпечити загальне зростання середнього показника групи. Це свідчить про те, що сертифіковані підприємства загалом краще утримують або нарощують ефективність рубок головного користування, тоді як частина несертифікованих відчутно втратила обсяги за останній рік.

На рис. 3.4 зображено порівняння загальних обсягів заготівлі деревини за різними видами рубок між сертифікованими та не сертифікованими лісгосподарськими підприємствами. Загальна тенденція майже повністю повторює ситуацію аналізу заготівлі ліквідної деревини, але тут відмінності між групами підприємств стають ще помітнішими через урахування всієї маси заготовленої деревини, включно з діловою, технологічною та дров'яною.

Найбільші обсяги заготівлі припадають на прохідні рубки та суцільні санітарні рубки. У цих категоріях сертифіковані підприємства демонструють значно вищі показники порівняно з не сертифікованими. Особливо виражений пік спостерігається у суцільній санітарній рубці: сертифіковані підприємства заготовляють тут майже вдвічі більше деревини. Це може пояснюватися тим, що сертифіковані господарства мають більш системний підхід до санітарного оздоровлення лісів, своєчасно виявляють осередки ураження та проводять масштабні роботи з очищення територій.

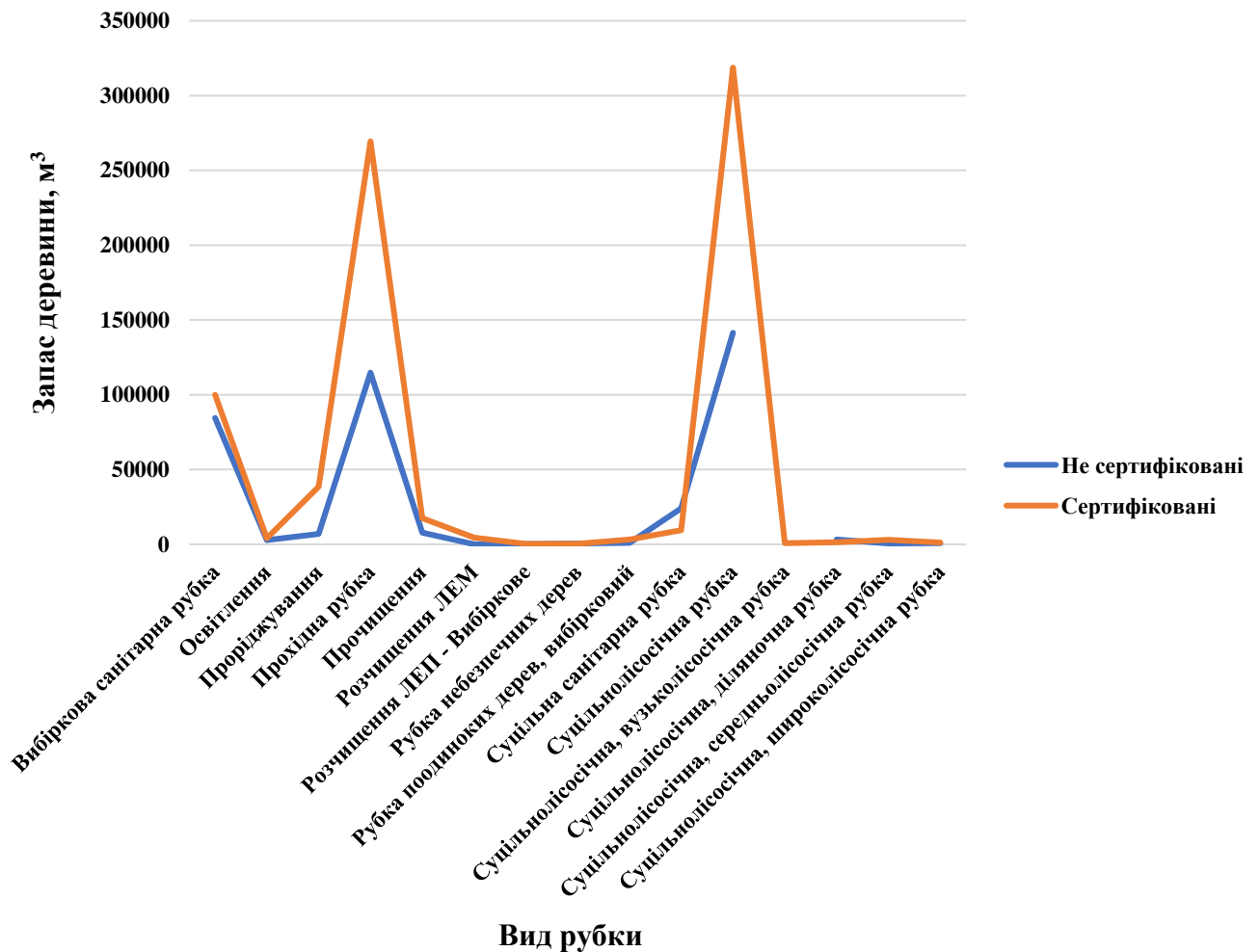

Рис. 3.4 Заготівля деревини за видами рубок в сертифікованих і несертифікованих підприємствах (виконано автором на основі реєстру лісорубних квитків)

Несертифіковані підприємства демонструють нижчі обсяги заготівлі за більшістю видів рубок, хоча окремі піки, зокрема у прохідних рубках - у них також є. Це свідчить про те, що вони виконують основні лісогосподарські операції, але масштаби їхньої діяльності менші.

Окрема характеристика графіка - значні перепади між видами рубок, що відображають специфіку лісів регіону. Загалом можна зробити висновок, що сертифікація корелює з більшим обсягом лісогосподарської діяльності та більш інтенсивним здійсненням найважливіших рубок, особливо санітарних та доглядових.

На рис. 3.5 відображено порівняння обсягів ліквідної деревини за різними

видами рубок між сертифікованими та не сертифікованими лісгосподарськими підприємствами.

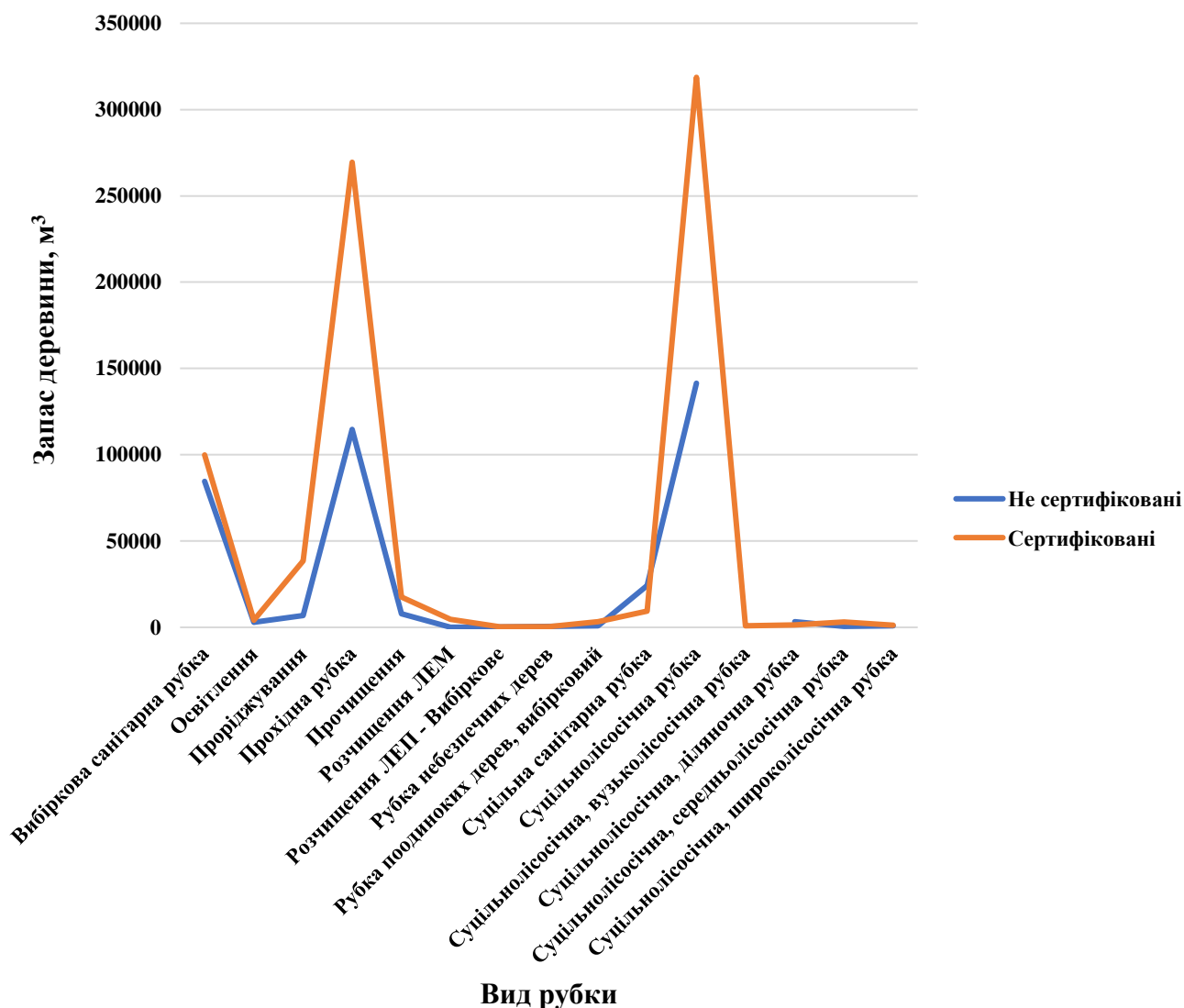

Рис. 3.5 Заготівля ліквідної деревини за видами рубок в сертифікованих і не сертифікованих підприємствах (виконано автором на основі реєстру лісорубних квитків)

Загалом можна зробити висновки, що сертифіковані підприємства отримують більші об'єми ліквідної деревини з рубок майже за всіма основними категоріями, особливо у таких видах, як прохідна рубка, суцільна санітарна рубка та суцільнолісосічна вузькосмугова/діляночна рубка. На цих ділянках крива для сертифікованих підприємств значно вища, що свідчить про більший обсяг заготівлі. Це може бути результатом більшої площі лісового фонду, кращої

організації процесів та застосування сучасних технологій, що дозволяють проводити лісгосподарські заходи ефективніше.

Не сертифіковані підприємства, навпаки, демонструють нижчі обсяги заготівлі та меншу варіативність між різними видами рубок. Найбільший їхній внесок спостерігається у прохідних рубках та суцільних санітарних рубках, проте навіть тут вони значно поступаються сертифікованим. Це може свідчити про обмежені технічні ресурси, та нижчу продуктивність, а також мати наслідки нераціонального ведення господарства що впливає на ліквідність деревини.

Важливо також відзначити, що за низкою дрібніших або малопоширених рубок обсяги заготівлі як сертифікованих, так і не сертифікованих підприємств залишаються близькими до нуля. Це означає, що такі рубки або не є характерними для лісів Київської області, або проводяться лише у виняткових випадках. Загалом графік свідчить про те, що сертифікація корелює з вищими обсягами заготівлі, що може бути пов'язано як з більшими масштабами діяльності цих підприємств, так і з їхньою спроможністю дотримуватися вимог сталого управління лісами, які дозволяють планувати та проводити рубки на системній основі.

3.3 Виявлення проблем та перешкод у процесі сертифікації лісгосподарських підприємств

Аналіз діяльності лісгосподарських підприємств Київської області показує, що процес запровадження лісової сертифікації супроводжується низкою системних перешкод. Вони впливають як на готовність підприємств проходити оцінювання, так і на здатність підтримувати сертифікаційні вимоги у довгостроковій перспективі.

Так, наприклад, на більшості ЛГ залучення фахівців-біологів до процесу сертифікації відсутнє. Це пов'язано з відсутністю фінансів, і як наслідок - перелік

рідкісних видів тварин на території лісгоспу та звіти Оцінки впливу на навколишнє середовище зазвичай пишуть самі лісівники. На практиці це означає відсутність проведення ідентифікації охоронних видів, тож неможливо говорити про «стале» чи «відповідальне» ведення лісового господарства. Звіти готуються формально, і містять купу помилок. Наприклад, окремі сертифіковані філії охороняють бобра, борсука, конвалію і навіть сосну Веймута як «червонокнижні види». Інколи в звітах фігурують міфічні тварини («сірий лелека»), а до ключових біотопів відносять «ділянки з рослинним угрупованням» та «ділянки, що відрізняються по умовах зволоження», що є маячнею з точки зору біології.

Іншим фінансовим бар'єром виступає залучення оновленої техніки, яка при роботі буде менше шкодити екології, мінімізує вплив на ґрунт. Принцип «застосовувані технології лісозаготівлі повинні дозволяти уникати пошкодження деревини, що заготовлюється, і дерев, що залишаються» - не працює, а підприємства зупинились на застарілих «дешевих» методах заготівлі.

Важливим чинником успішності є системне навчання персоналу. На сертифікованих підприємствах приділяється більше уваги підвищенню кваліфікації працівників, обізнаності в екологічних стандартах, вимогах безпеки та принципах сталого лісокористування. Це формує професійну культуру відповідальності та розуміння того, чому сертифікаційні вимоги є важливими для розвитку господарства. Проте більшість спеціалістів ігнорують курси, або ігнорують в роботі отримані знання.

Суттєвим елементом успішності є також прозорість діяльності та відкритість до взаємодії з громадськістю. Підприємства має регулярно оприлюднювати інформацію про плани рубок, впроваджувати інструменти відкритих даних, співпрацюють із громадами та громадськими організаціями. Це все має підвищувати довіру населення та знижувати рівень конфліктності у питаннях господарювання. Але більшість підприємств ігнорують запити громадян, ігнорують ведення відповідної документації та підривають довіру до себе.

Але найбільшою проблемою залишається проведення аудиту. В зв'язку з військовими діями на території України частина раніше сертифікованих підприємств наразі втратила цей статус, тому конкуренція між аудиторськими компаніями зростає. З'явилась більш лояльна позиція до клієнтів і сертифікацію можуть отримати підприємства, які не повністю відповідають вимогам.

Як висновок, процес сертифікації стикається з комплексом управлінських, економічних, технологічних та соціальних бар'єрів. Частина перешкод має системний характер і потребує підтримки на державному рівні, інші -можуть бути усунуті через внутрішні зміни на підприємствах. Подолання цих проблем дозволить підвищити ефективність лісокористування, зміцнити довіру громадськості та збільшити конкурентоспроможність підприємств.

3.4 Рекомендації щодо підвищення ефективності сертифікації лісогосподарських підприємств

Підвищення ефективності сертифікації лісогосподарських підприємств потребує цілісного підходу, що поєднує управлінські, екологічні та технологічні заходи. Насамперед варто удосконалити систему внутрішнього менеджменту підприємств: впровадити чіткі регламенти щодо планування та проведення рубок, моніторингу впливу на довкілля та ведення документації. Чітка організація документальних процесів, регулярне оновлення внутрішніх інструкцій та призначення відповідальних осіб за підтримання сертифікаційних стандартів дозволить уникати порушень та покращить взаємодію між структурними підрозділами.

Значну увагу потребує навчання персоналу. Підприємствам доцільно проводити регулярні тренінги з екологічних вимог, безпеки праці, сучасних підходів до лісозаготівлі та роботи з електронними системами обліку. Підвищення компетентності працівників сприятиме кращому розумінню

принципів сталого лісокористування та підвищить загальну якість виконання робіт. Створення внутрішніх навчальних програм або участь у спеціалізованих курсах також може суттєво покращити здатність підприємств підтримувати відповідність міжнародним стандартам.

В табл. 3.8 наведено SWOT-аналіз лісової сертифікації лісокористувачів Київської області. Порівняння виконано за 4 пунктами: сильні сторони, слабкі сторони, можливості та загрози.

Таблиця 3.8

SWOT-аналіз лісової сертифікації лісокористувачів Київської області

<p>Сильні сторони (Strengths):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. В Україні вже значна частина державних лісів пройшла сертифікацію, а відповідні реєстри та списки сертифікованих підрозділів доступні в офіційних джерелах. Це створює правову та організаційну основу для розширення сертифікації в регіоні. 2. Київське обласне управління лісового та мисливського господарства активно інформує про сертифікацію та моніторинг, що полегшує впровадження стандартів. 3. Наявні природні масиви і виявлені природні ліси підвищують значущість сертифікації як інструмента охорони. 	<p>Слабкі сторони (Weaknesses):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сертифіковані площі згруповані нерівномірно по країні; в деяких регіонах (і, потенційно, у окремих підрозділах області) сертифікація відсутня або часткова, що ускладнює уніфікований підхід. 2. Витрати на аудит, підготовку документації та зміну технологій ведення господарства можуть бути суттєвими для окремих лісництв. (Проблема типова для впровадження сертифікації.) 3. Проблеми з якістю і прозорістю обліку у деяких випадках. Хоча є відкриті реєстри, на практиці виникають випадки невідповідностей у даних та контролі -це підриває довіру і ускладнює аудит.
<p>Можливості (Opportunities):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення сертифікації як конкурентна перевага на ринку деревини. Сертифікована продукція легше проходить перевірки на ринках ЄС та інших країн, що відкриває експортні можливості для підприємств області. 2. Є програми підтримки (МФО, донори, міжнародні організації), які можуть фінансувати навчання, аудит і модернізацію управління лісами. 3. Сертифікація може підсилити заходи з охорони природних ділянок і розвиток екотуризму в області (позитивний імідж, додаткові джерела доходу). 	<p>Загрози (Threats):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Масштабні випадки незаконних рубок, розкриті правоохоронними органами, підривають ефективність сертифікації і довіру споживачів; вони також створюють додаткове навантаження на контрольні органи. 2. Масове всихання соснових насаджень, пожежна небезпека та поширення шкідників ускладнюють довготермінове планування лісового господарства і можуть знижувати відповідність критеріям сталого ведення. 3. Зміни в регулюванні, торговельні обмеження або економічні нестабільність можуть знизити мотивацію господарств інвестувати в сертифікацію.

Важливим напрямом є модернізація технічного забезпечення. Використання сучасної техніки та інструментів, які мінімізують вплив на ґрунти та лісові екосистеми, а також впровадження систем GPS- та GIS-моніторингу, підвищує прозорість та ефективність планування робіт. Встановлення електронних систем простежуваності деревини допомагає уникати ризиків незаконних рубок та підвищує довіру з боку партнерів і контролюючих органів.

Окрему увагу слід приділити взаємодії з громадськістю. Відкритість інформації щодо планів рубок, участь у громадських обговореннях, ведення публічних карт рубок і заходів з охорони лісів сприяють зміцненню довіри громади й зменшенню конфліктних ситуацій. Підприємства, які активно комунікують із місцевими жителями, зазвичай легше проходять аудит і отримують підтримку у реалізації природоохоронних заходів.

На державному рівні доцільно підтримувати підприємства, які прагнуть пройти сертифікацію, через створення програм співфінансування аудитів, навчання персоналу та модернізації технічної бази. Запровадження загальнообласних чи національних інформаційних платформ, що міститимуть сучасні методичні рекомендації, приклади найкращих практик і типові процедури, також сприятиме поширенню сертифікації.

У комплексі ці рекомендації забезпечують формування сучасної системи лісокористування, яка відповідає міжнародним стандартам, підвищує конкурентоспроможність підприємств і сприяє збереженню лісових ресурсів для майбутніх поколінь.

Висновки до розділу 3.

В ході роботи було проведено низку досліджень та порівнянь різниці між сертифікованими і не сертифікованими підприємствами. У сертифікованих підприємств вибірквосанітарні рубки виконуються на більших площах порівняно з іншими видами рубок, що зазвичай відповідає принципам стійкого лісокористування і стандарту FSC.

2. Аналіз інтенсивності рубок (співвідношення обсягу деревини до площі) продемонстрував, що несертифіковані підприємства проводять більш інтенсивну

заготівлю, що потенційно може призводити до перевантаження окремих ділянок і погіршення їх екологічного стану.

3. Сертифіковані підприємства здійснюють менші обсяги суцільних рубок та частіше застосовують вибіркові рубки, що відповідає принципам сталого лісокористування та вимогам міжнародних стандартів сертифікації.

4. Порівняння частки ліквідної деревини між сертифікованими та несертифікованими лісогосподарськими підприємствами показує різницю на користь сертифікованих філій ДП «Ліси України».

5. Середня площа рубок на сертифікованих підприємствах є нижчою, що свідчить про уникнення великих масивів вирубування та перевагу дрібномасштабних рубок догляду.

ВИСНОВКИ

Проведений аналіз обсягів рубок та заготівлі деревини на сертифікованих і несертифікованих лісогосподарських підприємствах показав наявність суттєвих відмінностей у структурі та інтенсивності лісокористування. Зведені таблиці та графіки, побудовані за даними площі рубок, обсягів заготівлі та її ліквідної частки, а також за видами лісогосподарських заходів, засвідчили, що сертифіковані підприємства характеризуються більш екологічно збалансованою системою ведення лісового господарства.

По-перше, сертифіковані підприємства здійснюють менші обсяги суцільних рубок та частіше застосовують вибіркові рубки, що відповідає принципам сталого лісокористування та вимогам міжнародних стандартів сертифікації. Це свідчить про зменшення екологічного навантаження на лісові екосистеми та раціональніший підхід до заготівлі деревини.

По-друге, середня площа рубок на сертифікованих підприємствах є нижчою, що свідчить про уникнення великих масивів вирубування та перевагу дрібномасштабних рубок догляду. Застосування таких підходів дає можливість зберігати біорізноманіття та стійкість лісових насаджень.

По-третє, порівняння частки ліквідної деревини показало, що сертифіковані підприємства мають вищий показник виходу якісної деревини з 1 гектара. Це свідчить про ефективніше лісовпорядкування, менші втрати та більш ощадливе використання лісових ресурсів.

По-четверте, аналіз інтенсивності рубок (співвідношення обсягу деревини до площі) продемонстрував, що несертифіковані підприємства проводять більш інтенсивну заготівлю, що потенційно може призводити до перевантаження окремих ділянок і погіршення їх екологічного стану.

Узагальнюючи результати дослідження, можна зробити висновок що сертифікація є дієвим інструментом підвищення екологічності та сталості лісогосподарської діяльності. Сертифіковані підприємства демонструють більш

збалансований підхід до рубок, ефективніше використовують лісові ресурси та забезпечують кращий природоохоронний ефект, порівняно з несертифікованими.

Практичні рекомендації для лісогосподарських підприємств:

1. Запроваджувати внутрішні аудити відповідності вимогам FSC/PEFC.
2. Розробити стандартні операційні процедури (SOP) для працівників щодо: проведення рубок; збереження біорізноманіття; взаємодії з громадськістю; документування та обліку лісогосподарських операцій.
3. Проводити регулярне навчання персоналу, особливо майстрів лісу, щодо вимог сталого лісокористування.
4. Проводити інформаційні зустрічі, публічні презентації планів рубок і відновлення.
5. Оптимізувати логістичні маршрути заготівлі та вивезення деревини для зниження витрат та зменшення впливу на ґрунт.
6. Використовувати сертифікацію як маркетингову перевагу для продажу контролюваної деревини та побічних продуктів.
7. Використовувати ГІС-системи для планування робіт, ведення карт рубок, моніторингу стану насаджень і аналізу ризиків.
8. Уникати надмірного механізованого обробітку ґрунту, застосовуючи природне поновлення там, де це можливо.
9. Розгорнути систематичний моніторинг всихання сосни, рівнів ураження короїдом та інших шкідників.
10. Посилити заходи для збереження біорізноманіття: залишення мікробіотопів, збереження дуплистих дерев, створення мікрозаповідних ділянок.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. FCS certificate public dashboard. URL: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoibN2U3NGMyNWVtZTAxNS00MzVhLWExNmMtOThhZjdiYjQ4MWNkIiwidCI6IjEyNGU2OWRiLWVmNjUtNDk2Yi05NmE5LTVkNTZiZWVxZDI5MSIsImMiOiJl9>
2. FSC сертифікація. Загальна інформація. URL: <https://e-forest.gov.ua/fsc-sertyfikatsiia-zahalna/>
3. FSC факти та цифри в Україні. URL: <https://ua.fsc.org/ua-uk/fsc-facts-figures-in-ukraine>
4. Forest Stewardship Council. (2024). FSC Facts & Figures (March 2024). URL: <https://fsc.org/en/facts-figures>
5. Forest Stewardship Council. URL: <https://ic.fsc.org/>
6. Forests Certified to CSA. URL: <http://www.csasfmforests.ca/>
7. Khryk V., Mazepa V., Sytnyk O., Levandovska S., Kimeichuk I. Evaluation of the effectiveness of implementing measures to preserve natural resources in the context of sustainable development. Scientific Reports of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, 20(4), 106–118. <https://doi.org/10.31548/dopovidi/3.2024.106>
8. Monitoring FSC's reach. URL: <https://connect.fsc.org/monitoring-and-evaluation/monitoring-fscs-reach>
9. PEFC International Standard. Requirements for certification schemes. URL: <http://www.pefc.org/standards/technical-documentation/pefc-international-standards-2010/676-sustainable-forest-management-pefc-st-10032010>
10. PEFC International. (2024). Ukraine. URL: <https://pefc.org/discover-pefc/our-members/ukraine>
11. PEFC. URL: <https://www.pefc.org/>
12. PEFC. Загальна інформація. URL: <https://e-forest.gov.ua/pefc-zahalna-informatsiia/>
13. Бондарук Г.В., Букша І.Ф. Сертифікація лісгосподарського

підприємства: практичний посібник. Харків: УкрНДЛГА, 2018. 172 с. 2.

14. Бондарук Г.В. Місце України на європейському ринку лісової продукції та перспективи розвитку під впливом сертифікації лісів. *Наук. вісник УкрДЛТУ*: Зб. наук.-техн. праць. Львів, 2004. Вип. 14.2. С. 103–109.

15. В Україні збільшилася площа сертифікованих лісів. URL: <https://forest.gov.ua/news/v-ukraini-zbilshylasia-ploshcha-sertyfikovanykh-lisiv>

16. Войналович О. В., Марчишина Є.І., Зубко Т.О., Степанишин В.М. Охорона праці у лісовому господарстві : навч. посіб. Київ. 2020. 569 с. 3.

17. Державна стратегія управління лісами України до 2035 року: схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29.12.2021 р. № 1777-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-2021-%D1%80#Text>

18. Державне агентство лісових ресурсів України. Структура галузі. URL: <http://dklg.kmu.gov.ua>

19. Дубас Р.Г. Екологічна сертифікація лісів як чинник підвищення інвестиційної привабливості лісової сфери України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. № 1. С. 4–6. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2012/3.

20. Екологічний паспорт Київської області URL: <https://mepr.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Ekologichnyj-pasport-Kyuyivska-oblast.pdf>

21. Кравець П.В., Лакида П. І. Критерії та індикатори сталого управління лісами. *Науковий вісник УкрДЛТУ*: зб. наук.-техн. праць. Львів, 2002. Вип. 12.7. С. 146–158. 16.

22. Кравець П.В., Лакида П.І., Кременецька Є.О. та ін. Інституційна розбудова лісової сертифікації в Україні. К.: ННЦ ІАЕ, 2009. С. 102–199.

23. Лакида П.І., Кравець П.В., Колосок О.М. та ін. Рекомендації з удосконалення ведення лісового господарства відповідно до вимог лісової сертифікації. К.: НАУ, 48 с. 18.

24. Лебедевич С.І., Шутка С.Є. Сертифікація лісів як метод підвищення надійності системи екологічного менеджменту лісовиробничого комплексу України. *Науковий вісник УкрДЛТУ*: зб. наук.-техн. праць. Львів, 2006. Вип. 16.5. С. 33–38. 19.

25. Левандовська С.М., Поліщук А.Р. Лісова сертифікація як інструмент сталого розвитку лісового господарства. Сучасний стан, проблеми і перспективи лісівничої освіти, науки та виробництва: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Біла Церква, 19 квітня 2024 р.). Біла Церква: БНАУ, 2024. С. 214–215. 20.

26. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р.

27. Лісовий кодекс України від 21.01.1994 № 3852-ХІІ. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>

28. Офіційні переліки регіонально рідкісних рослин адміністративних територій України (довідкове видання) / Укладачі: Т.Л. Андрієнко, М.М. Перегрим. Київ : Альтерпрес, 2012. 148 с. 23.

29. Павліщук О.П. Лісова сертифікація за вимогами FSC національного стандарту для України: можливості для зацікавлених сторін : посібник. Київ, 2021. 48 с. 24.

30. Павліщук О.П., Кравець П.В. Взаємодія із зацікавленими сторонами згідно з FSC національним стандартом системи ведення лісового господарства для України. *Ukrainian journal of forest and wood science*. Vol. 11, № 1, 2020. С. 106–118

31. Події, пов'язані із сертифікацією лісів <https://e-forest.gov.ua/podii-i-pov-iazani-iz-sertyfikatsiieiu-lisiv/>

32. Посібник з питань практичної реалізації FSC національного стандарту / П.В Кравець. 2021. 172 с. 26.

33. Постанова Кабінету Міністрів України «Про врегулювання питань щодо спеціального використання лісових ресурсів» від 23.05.2007 № 761; <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/761-2007-п>

34. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природо-заповідного фонду і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення» від 10.08.1992 № 459; <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/459-92-%D0%BF>

35. Публічний звіт Голови Державного агентства лісових ресурсів України за 2023 рік. URL: https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/17-civik-2018/zvit2023/zvit_lis_%202023.pdf

36. Сертифікація лісів як інструмент екологічного маркетингу лісогосподарських підприємств. Ефективна економіка № 1, 2015 Ю. І. Гайда, URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3711>

37. Сертифікація лісів. URL: <https://forest.gov.ua/napryamki-diyalnosti/sertifikaciya-lisiv>

38. Сертифікація лісів: сучасний стан, проблеми і перспективи. URL: <https://wwf.ua/?211915/FSC-certification-ua>

39. Сертифікація системи ведення лісового господарства. URL: https://ua.fsc.org/ua-uk/forest-management-certification?utm_source=chatgpt.com

40. Сертифікація. URL: <https://www.blds.com.ua/siertifikatsiia/>

41. Синякевич І.М. та ін. Лісова політика: теорія і практика : монографія. / за ред. І. М. Синякевича. Львів : ЛА «Піраміда», 2008. 612 с. 29.

42. Синякевич І.М., Дейнека А.М., Соловій І.П. Лісова політика : підруч. за ред. І. М. Синякевича. Київ : Знання, 2013. 323 с. 30.

43. Соловій І.П. Політика сталого розвитку лісового сектора економіки: парадигма та інструменти : монографія. Львів : РВВ НЛТУ України, ТзОВ «Ліга-Прес», 2010. 368 с. 31. Стратегія соціально-економічного розвитку України. URL: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/749/3/>.

44. Термін «Лісова сертифікація». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/uk-en/14337/sp:dark>

45. Кичко І. І., Гарус Ю. О. Перспективи розвитку лісового господарства України: веб-сайт. URL: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/30.pdf>

46. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. (2024). URL: Перелік FSC-надлісництв України. URL: <https://e-forest.gov.ua/fsc-nadlisnytstva/>

47. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України. (2024). Перелік надлісництв, що готуються до PEFC сертифікації.

URL: <https://e-forest.gov.ua/pefc-perelik-nadlisnytstv/>

48. Оборська А. Е., Голуб М. Г. Методичні рекомендації щодо практичної реалізації вимог стандарту FSC-STD-40-005 V3-1

49. Стан впровадження FSC національного стандарту системи ведення лісового господарства для України. URL: <https://www.slideshare.net/slideshow/fsc-249754914/249754914>

50. Укргідрометцентр. (2023). Кліматична характеристика Київської області.

51. Шершун М.Х., Касюхнич В.Ю. Економічна складова розвитку лісової галузі в умовах воєнного стану. Збалансоване природокористування. 2023. №1. С. 45-52

ДОДАТКИ

Область	Філія	Найменування Надлісництва (українською мовою)	Найменування Надлісництва (англійською мовою)	Статус сертифікації	Індекс Наділництва	Місцезнаходження Наділництва
1	2	3	4	5	6	7
Закарпатська	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Ужгородське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Uzhhorodske Forestry Management Unit</u>	Призупинено	45554542/151. 02	вул.Першотравнева,42 с.Кам'яниця, Ужгородський район Закарпатська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Берегівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Berehivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151. 03	вул. Головна, 50А, с. Яноші, Берегівський район, Закарпатська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Свалявське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Svalyavske Fore</u>	Сертифіковано	45554542/151. 04	вул.Шевченка,59 м.Свалява Мукачівський район Закарпатська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Хустське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Khustske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151. 05	вул. Січових Стрільців 2, с. Довге, Хустський район, Закарпатська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Міжгірське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Mizhhirske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151. 06	вул. Незалежності, 64, смт. Міжгір'я, Хустський р-н, Закарпатська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Великобичківське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Velykobychkivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151. 07	вул.Промислова, 39, смт.Великий Бичків, Рахівський район, Закарпатська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Брустурянське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Brusturyanske Forestry Management Unit</u>	В процесі підготовки до сертифікації	45554542/151. 08	вул. Партизанська, 1. с. Брустури Тячівський район, Закарпатська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Рахівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Rakhivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151. 09	вул. Богдана Хмельницького, буд.3 м.Рахів Рахівський район Закарпатська область
1	2	3	4	5	6	7

вано-Франківська	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Болахівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Bolekhivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.10	вул. Коновальця ,101м.Болахів Калуський р-н Івано-Франківська обл
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Осмолодське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Osmolodske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.11	вул. Сагайдачного,142, смт. Перегінське, Калуський район, Івано-Франківська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Вигодське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Vyhodske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.12	вул.Д.Галицького,40, смт.Вигода, Калуський район, Івано-Франківська обл.
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Івано-Франківське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Ivano-Frankivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.13	вул. Василянок 48, м. Івано-Франківськ, Івано-Франківський р-н, Івано-Франківська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Коломийське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Kolomyiske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.14	вул. Дружби, 18, с. Нижній Вербіж, Коломийський район, Івано-Франківська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Надвірнянське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Nadvirnyanske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.15	вул. Соборна, 163, м. Надвірна, Надвірнянський р-н, Івано-Франківська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Верховинське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Verkhovynske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.16	вул. Жаб'євська 57, смт. Верховина, Верховинський район, Івано-Франківська область
Львівська	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Сколівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Skolivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.17	вул.Стрийська, 30, м.Сколе, Стрийський район, Львівська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Дрогобицьке надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Drohobyske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.18	вул.Стрийська 29, м. Дрогобич Дрогобицький район Львівська область

	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Самбірське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Sambirskie Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.19	вул. Дрогобицька, 2, м. Старий Самбір, Самбірський район, Львівська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Радехівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Radekhivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.20	вул.Витківська 26, м.Радехів, Шептицький район Львівська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Бродівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Brodivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.21	вул.Низька 15,м.Броди Золочівський район Львівська область
	Філія «Карпатський лісовий офіс»	<u>Львівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Karpatskyi Forest Office» Lvivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45554542/151.22	вул.Яворницького 34, Львів-Винники Львівський район Львівська область
Тернопільська	Філія «Подільський лісовий офіс»	<u>Бережанське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Berezhanske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153.03	вул.Замкова,6, м.Бережани, Тернопільський р-н, Тернопільська обл.
	Філія «Подільський лісовий офіс»	<u>Кременецьке надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Kremenetske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153.05	вул.Європейська, 26, м.Кременець, Кременецький р-н, Тернопільська обл.
	Філія «Подільський лісовий офіс»	<u>Чортківське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Chortkivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153.10	вул.Шевченка,42, м.Чортків, Чортківський р-н, Тернопільська обл.
Хмельницька	Філія «Подільський лісовий офіс»	<u>Ізяславське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Izyaslavske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153.04	вул.Михельська,32, м.Ізяслав, Шепетівський р-н, Хмельницька обл.
	Філія «Подільський лісовий офіс»	<u>Ярмолинське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Yarmolynetske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153.12	вул.Шевченка,2, селище Ярмолинці, Хмельницький р-н, Хмельницька обл.
	Філія «Подільський лісовий офіс»	<u>Хмельницьке надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Khmelnytske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153.08	провулок Перший Мирний,18, м.Хмельницький, Хмельницький р-н, Хмельницька обл.

	Філія “Подільський лісовий офіс”	<u>Шепетівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Shepetivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153 .11	вул. Героїв Небесної Сотні, 133, м. Шепетівка, Шепетівський р- н, Хмельницька обл.
--	--	-------------------------------------	---	---------------	---------------------	---

Чернівецька	Філія “Подільський лісовий офіс”	<u>Путильське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Putylske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153.06	вул.Т Шевченка,3б, смт Путила, Вижницький р-н, Чернівецька обл.
	Філія “Подільський лісовий офіс”	<u>Берегометське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Berehometske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153.02	вул.Центральна,55, селище Берегомет, Вижницький р- н, Чернівецька обл.
	Філія “Подільський лісовий офіс”	<u>Сокирянське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Sokyryanske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153.07	вул.Залізнична,5в, с.Шишківці, Дністровський р-н, Чернівецька обл.
	Філія “Подільський лісовий офіс”	<u>Чернівецьке надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Podilskyi Forest Office» Chernivetske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45495765/153.09	вул.Руська, 203а, м.Чернівці, Чернівецький р- н, Чернівецька обл.
	Філія “Північний лісовий офіс”	<u>Ніжинське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Pivnichnyi Forest Office» Nizhynske Forestry Management Unit</u>	В процесі підготовки до сертифікації	45456197/152.04	вул. Станіслава Прощенка, 5, м.Ніжин, Ніжинський район, Чернігівська область

1	2	3	4	5	6	7
Волинська	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Володимир- Волинське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Volodymyr-Volynske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.02	вул.Ковельська 130, м.Володимир, Волинський район, Волинська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Ковельське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Kovelske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.03	вул.Холмська, 46, м.Ковель, Ковельський район, Волинська область.
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Камінь-Каширське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Kamin-Kashyrske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.04	вул. Ковельська, 42, м. Камінь-Каширський, Камінь-Каширський район, Волинська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Ківерцівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Kivertsivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.05	вул. Степана Бандери 4, м.Ківерці, Луцький район, Волинська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Любомльське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Lubomlske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.06	вул. Незалежності, 64, м. Любомль, Ковельський район, Волинська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Любешівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Lyubeshivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.07	вул.Незалежності 88, смт.Любешів, Камінь- Каширський район, Волинська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Маневицьке надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Manevytske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.08	вул. Андрія Снітка 31, смт. Маневичі, Камінь- Каширський район, Волинська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Ратнівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Ratnivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.09	вул. Гранична,31, смт. Ратне, Ковельський район, Волинська область

1	2	3	4	5	6	7
Рівненська	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Березнівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Bereznivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.10	вул. Київська 1, м. Березне, Рівненський район, Рівненська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Висоцьке надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Vysotske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.11	вул. Містечкова, 31 с. Висоцьк, Сарненський район, Рівненська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Дубенське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Dubenske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.12	вул. Берестецька, 77, м. Дубно, Дубенський район, Рівненська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Клесівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Klesivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.13	вул. Залізнична 61, селище Клесів, Сарненський район, Рівненська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Костопільське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Kostopilske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.14	вул. Дубки 2, м. Костопіль, Рівненський район, Рівненська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Рафалівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Rafalivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.15	вул. Привокзальна 1, смт. Рафалівка, Вараський район, Рівненська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Сарненське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Sarnenske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.16	вул.Гоголя, буд.34, м. Сарни, Сарненський район, Рівненська область
	Філія “Поліський лісовий офіс”	<u>Соснівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Poliskyi Forest Office» Sosnivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45601597/154.17	вул. Шевченка 125, селище Соснове, Рівненський район, Рівненська область

1	2	3	4	5	6	7
Полтавська	Філія “Слобожанський лісовий офіс”	<u>Гадяцьке надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Slobozhanskyi Forest Office» Hadyatske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45483786/155.01	Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, місто Гадяч, вул. Полтавська, будинок 84
	Філія “Слобожанський лісовий офіс”	<u>Миргородське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Slobozhanskyi Forest Office» Myrhorodske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45483786/155.05	Україна, Полтавська обл., Миргородський р-н, місто Миргород, вул. Козацька, будинок 22/1
	Філія “Слобожанський лісовий офіс”	<u>Полтавське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Slobozhanskyi Forest Office» Poltavske Forestry Management Unit</u>	В процесі підготовки до сертифікації	45483786/155.06	38761, Полтавська область, Полтавський район, с. Копили, вул. Лісова, буд. 1а
Житомирська	Філія “Столичний лісовий офіс”	<u>Баранівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Baranivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45530596/156.02	вул.Вербова, 3, м.Баранівка, Звягельський район, Житомирська область
	Філія “Столичний лісовий офіс”	<u>Звягельське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Zvyahelske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45530596/156.03	вул. Шепетівська 11, с. Майстрів, Звягельський район, Житомирська область
	Філія “Столичний лісовий офіс”	<u>Коростенське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Korostenske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45530596/156.04	3-й Шатрищанський провулок, 3, м. Коростень, Житомирська обл.
	Філія “Столичний лісовий офіс”	<u>Коростишівське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Korostyshivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45530596/156.05	вул. Зарічна, 29, м. Коростишів, Житомирський район, Житомирська область
	Філія “Столичний лісовий офіс”	<u>Білокоровицьке надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Bilokorovytske Forestry Management Unit</u>	В процесі підготовки до сертифікації. Аудит заплановано у квітні 2025	45530596/156.07	вул. Зелена, 1, смт. Нові Білокоровичі, Коростенський район, Житомирська область

	Філія “Столичний лісовий офіс”	<u>Радомишльське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Stolychnyi Forest Office» Radomyshlske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45530596/156.08	вул. Київська 6, м. Радомишль, Житомирський район, Житомирська область.
Вінницька	Філія “Центральний лісовий офіс”	<u>Вінницьке надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Tsentralnyi Forest Office» Vinnytske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45625546/157.02	вул. Пирогова 26, м. Вінниця
	Філія “Центральний лісовий офіс”	<u>Гайсинське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Tsentralnyi Forest Office» Haysynske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45625546/157.03	вул. М.Кривоноса 20, м. Гайсин, Вінницька обл.
	Філія “Центральний лісовий офіс”	<u>Жмеринське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Tsentralnyi Forest Office» Zhmerynske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45625546/157.04	вул. Барляєва, 31, м. Жмеринка, Вінницька обл.
	Філія “Центральний лісовий офіс”	<u>Тульчинське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Tsentralnyi Forest Office» Tulchynske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45625546/157.05	вул. Відродження, 36 м. Тульчин, Вінницька обл.

1	2	3	4	5	6	7
Кіровоградська	Філія “Центральний лісовий офіс”	<u>Оникіївське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Tsentralnyi Forest Office» Onykievske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45625546/157.06	вул. Лісгоспна, 4, с. Оникієве, Новоукраїнського району, Кіровоградської обл.
	Філія “Центральний лісовий офіс”	<u>Чорноліське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Tsentralnyi Forest Office» Chornoliske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45625546/157.07	пров. Шкільний, 1, с. Водяне, Кропивницький р-н, Кіровоградська обл.
Черкаська	Філія “Центральний лісовий офіс”	<u>Звенигородське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Tsentralnyi Forest Office» Zvenyhorodske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45625546/157.08	вул. Шмідта, 36, м. Звенигородка, Черкаська обл.
	Філія “Центральний лісовий офіс”	<u>Корсунь-Шевченківське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Tsentralnyi Forest Office» Korsun-Shevchenkivske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45625546/157.09	вул.Уколова, будинок 3, місто Корсунь-Шевченківський, Черкаський р-н, Черкаська обл.
	Філія “Центральний лісовий офіс”	<u>Черкаське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Tsentralnyi Forest Office» Cherkaske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45625546/157.10	вул. Лісництво, 11, с. Геронимівка, Черкаський район, Черкаська обл.
	Філія “Центральний лісовий офіс”	<u>Чигиринське надлісництво</u>	<u>State Specialized Forest Enterprise «Forests of Ukraine» Branch «Tsentralnyi Forest Office» Chyhyrynske Forestry Management Unit</u>	Сертифіковано	45625546/157.11	вул.Черкаська,77, м.Чигирин, Черкаська обл.

